

ZARZĄD MIASTA I GMINY W TUCZNI

STUDIUM
UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO GMINY TUCZNO

PIŁA 1995 R.

Woj. Biuro Urbanistyki i Architektury
w PILE
ARCHIWUM

Nr II-12-012-1477

WOJEWÓDZKIE BIURO URBANISTYKI I ARCHITEKTURY W PILE

Zespół autorski:

- mgr inż. arch. KRYSZYNA SOBIESZCZAŃSKA
- zagadnienia przestrzenne
- mgr DOROTA NAWROT
- zagadnienia programowe
- mgr KRYSZYNA SYGULA
- zagadnienia ochrony środowiska
- inż. EWA ROCHOWIAK
- zagadnienia rolnictwa
- mgr inż. PIOTR STRÓŻYŃSKI
- zagadnienia komunikacji
- mgr inż. MIECZYSLAW CHOLEWO
- zagadnienia infrastruktury technicznej

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP .

1. Podstawa prawna opracowania.

II. ZAGADNIENIA UWARUNKOWAŃ PRZYRODNICZYCH .

1. Charakterystyka fizjograficzna.

- 1.1. Położenie, ukształtowanie powierzchni, geomorfologia.
- 1.2. Budowa geologiczna i surowce mineralne.
- 1.3. Wody powierzchniowe.
- 1.4. Warunki hydrotechniczne i zasoby wód podziemnych.
- 1.5. Warunki klimatyczne.
- 1.6. Charakterystyka gleb i ich przydatność do produkcji rolnej.
- 1.7. Charakterystyka lasów.
- 1.8. Struktura władania ziemią.

2. Stan środowiska przyrodniczego.

- 2.1. Ochrona krajobrazu.
- 2.2. Konserwatorska ochrona przyrody.
- 2.3. Wody.
- 2.4. Powietrze atmosferyczne, hałas.
- 2.5. Gleby i powierzchnia terenu.
- 2.6. Zieleń.
- 2.7. Gospodarka odpadami.
- 2.8. Uwarunkowania fizjograficzno-przestrzenne zagospodarowania gminy.

III. ZAGADNIENIA UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO .

1. Zagadnienia rozwoju gminy.

- 1.1. Rys historyczny.
- 1.2. Zagadnienia występujących współcześnie przekształceń miasta i gminy.
- 1.3. Zagadnienia demograficzne.

2. Struktura sieci osadniczej.

- 2.1. Struktura osadnictwa.
- 2.2. Hierarchia sieci osadniczej.

3. Zagadnienia komunikacji.
4. Zagadnienia infrastruktury technicznej.
 - 4.1. Stan istniejący.
 - 4.1.1. Zaopatrzenie w wodę.
 - 4.1.2. Zaopatrzenie w gaz.
 - 4.1.3. Zaopatrzenie w ciepło.
 - 4.1.4. Zasilanie w energię elektryczną.
 - 4.1.5. Odprowadzenie ścieków sanitarnych.
 - 4.2. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.
 - 4.2.1. Zaopatrzenie w wodę.
 - 4.2.2. Zaopatrzenie w gaz.
 - 4.2.3. Zaopatrzenie w ciepło.
 - 4.2.4. Zasilanie w energię elektryczną.
 - 4.2.5. Odprowadzenie ścieków sanitarnych.
5. Zagadnienia ochrony prawnej dóbr kultury.
 - 5.1. Tereny wiejskie.
 - 5.2. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ewidencji.
 - 5.3. Miasto Tuczo.
 - 5.4. Wykaz obiektów objętych ochroną konserwatorską.
6. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.
 - 6.1. Możliwości rozwoju przestrzennego.
 - 6.2. Zagospodarowanie przestrzenne gminy.
7. Wytyczne dotyczące sporządzania planów miejscowych.

GMINA TUCZNO

WOJEWÓDZTWO PILSKIE

I. WSTĘP .

Podstawa prawna opracowania

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuczno sporządzono zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym /Dz.U.Nr 89, poz.415/ oraz uchwałą Nr I/7/95 Rady Miasta i Gminy w Tucznie z dnia 27 stycznia 1995 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium.

Studium określa uwarunkowania przyrodnicze, w tym obszary objęte ochroną i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz obszary przeznaczone pod zabudowę, kierunki rozwoju infrastruktury technicznej i obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe.

Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

1. Obszar objęty studium.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządzono dla obszaru gminy Tuczno i miasta Tuczna.

Obszar gminy Tuczno graniczy:

- od północy z gminą Mirosławiec
- od wschodu z gminą Wałcz
- od południa z gminą Człopa
- z zachodu z gminą Drawno /województwo gorzowskie/,
- z gminą Kalisz Pomorski /województwo koszalińskie/.

Wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze gminy Tuczno

Na obszarze gminy Tuczno obowiązują następujące uchwały dotyczące miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- uchwała nr VI/27/92 z dnia 11.09.1992 r. Rady Miasta i Gminy w Tucznie w sprawie uchwalenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Tuczna, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Piłskiego Nr 9 z dnia 26.10.1992 r.

- uchwała nr IV/13/94 z 26 maja 1994 r. Rady Miasta i Gminy w Tucznie w sprawie uchwalenia miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego wsi Rusinowo, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Pilskiego Nr 14 z dnia 7 lipca 1994 r.
- uchwała nr VIII/35/85 z dnia 25 września 1985 r. Rady Narodowej Miasta i Gminy w Tucznie w sprawie uchwalenia miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego Tuczna - ul.Zamkowa - Klasztorna, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Pilskiego Nr 12 z 30 października 1985 r.
- uchwała nr IV/14/94 z dnia 26 maja 1994 r. Rady Miasta i Gminy w Tucznie w sprawie zmiany miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego Tuczna - ul.Zamkowa - Klasztorna, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Pilskiego Nr 14 z dnia 7 lipca 1994 r.
- uchwała nr VIII/36/85 z 25 września 1985 r. Rady Narodowej Miasta i Gminy w Tucznie w sprawie miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego Tucznno - Podzamcze, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Pilskiego Nr 12 z 30 października 1985 r.
- uchwała nr XVI/64/86 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Tucznie w sprawie miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego Tucznno - Droga Złotowska, ogłoszona w Dzienniku Urzędowym Województwa Pilskiego Nr 11 z 30 grudnia 1986 r.

Zgodnie z art. 67 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym /Dz.U.Nr 89 z 25.08.1994 r./ stanowią one podstawę do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu do 31 grudnia 1999 r.

Przed utratą mocy dotychczasowych planów wymagane jest ustawowe sporządzenie planów dla obszarów, na których przewidywana jest realizacja celów publicznych, jak również planów określonych w studium. Pozwoli to na prawidłowe prowadzenie gospodarki przestrzennej na obszarze gminy.

Sporządzenia miejscowych planów wymagają tereny przewidziane do lokalizacji:

- budownictwa mieszkaniowego
- zabudowy letniskowej i urządzeń turystyczno-wypoczynkowych,
oraz
- teren centrum miasta Tucznno objęty strefą ochrony konserwatorskiej.

II. ZAGADNIENIA UWARUNKOWAŃ
PRZYRODNICZYCH

1. Charakterystyka fizjograficzna.

1.1. Położenie, ukształtowanie powierzchni, geomorfologia.

Gmina Tuczo leży w północno-zachodniej części województwa pilskiego. Gmina ma zróżnicowaną rzeźbę. Najwyższy punkt w gminie o rzędnej 161,3 m n.p.m. znajduje się w kierunku pd.-zach. od Zatoki Jeziora Bytyń, poniżej drogi Marcinkowice - Rutwica.

Najniższy punkt w gminie o rzędnej 69,2 m n.p.m. znajduje się przy pd.-zach. brzegu Jeziora Sitno w dolinie rzeki Płocicznej. Większość powierzchni gminy znajduje się w przedziale wysokościowym od 90 do 140 m n.p.m.

Teren gminy obniża się w kierunku zachodnim.

Według podziału na krainy geograficzne Jerzego Kondrackiego gmina Tuczo położona jest na obszarze Pojezierza Wałęckiego i Równiny Drawskiej.

Równina Drawska obejmująca zachodnią część gminy do linii biegnącej przez Jadwiżyn, Jeziorki, Martwicę i dalej w kierunku południowo-zachodnim, aż do granicy z gminą Człopa w przeważającej części zbudowana jest z piaszczystej równiny sandrowej porośniętej lasami, z licznymi głęboko wciętymi rynnami jeziornymi i dolinami rzecznyymi oraz fragmentów moreny dennej w okolicy miejscowości: Jeziorki, Rzeczyca i Płociczno.

Pojezierze Wałęckie jest bardziej urozmaicone pod względem morfogenetycznym. Większą część tego terenu zajmuje morena denna falista urozmaicona układem rynien J. Bytyń oraz ciągami rynien z jeziorami: Tuczo, Liptowskie, Miłogoszcz i innymi.

Na wschód od Strzalin ciągną się niewysokie pasma moren czołowych fazy krajeńskiej. W południowej części tego terenu znajdują się fragmenty równiny sandrowej porośniętej lasami.

1.2. Budowa geologiczna i surowce mineralne.

Gmina Tuczo położona jest w jednostce geologiczno-strukturalnej zwanej Niecką Szczecińską (wg J. Znosko).

Charakteryzuje się ona tym, że na podłożu skał paleozoicznych występują osady mezozoiczne, głównie z okresu kredy. Warstwę przy powierzchniową budują utwory trzeciorzędowe oraz czwartorzędowe: plejstoceńskie i holoceni. Z bezpośrednich wierceń znane są tylko utwory czwartorzędowe.

Budowę geologiczną czwartorzędu obrazują przedstawione poniżej profile studzienne:

Płociczno PGR rzędna 102 m n.p.m. (1965 r.).

0,0 - 1,0 piaski różnoziarniste + kamienie
1,0 - 2,5 pospółka
2,5 - 3,5 piaski gliniaste
3,5 - 15,0 pospółka + kamienie otoczaki
15,0 - 18,0 glina szara + kamienie
18,0 - 20,0 mułek szary
20,0 - 23,0 ił szary
23,0 - 25,0 pospółka
25,0 - 31,4 piaski drobne
31,4 - 32,0 piaski gliniaste + kamienie.

I poziom wody nawiercony 23 m p.p.t.
ustabilizowany 9,1 m p.p.t.

II poziom wody nawiercony
i ustabilizowany 12,0 m p.p.t.

wydajność studni 28,8 m³/h.

Marcinkowice PGR - rzędna 129 m n.p.m.

0,0 - 6,0 glina piaszczysta
6,0 - 16,0 piasek gliniasty szary
16,0 - 20,0 piasek pylasty + kamienie otoczaki
20,0 - 30,0 glina + kamienie otoczaki
30,0 - 40,0 piasek gliniasty szary + kamienie
40,0 - 54,0 piasek gliniasty szary
54,0 - 58,0 piasek drobny żółty
58,0 - 63,0 piasek gruby + piasek średni.

poziom wody nawiercony 54,0 m p.p.t.
poziom wody ustabilizowany 19,0 m p.p.t.

wydajność studni 15 m³/h.

Tuczno - rzędna 95 m n.p.m.

0,0 - 1,4 nasyp, cegły
1,4 - 9,0 piaski pylaste
9,0 - 10,0 piaski drobne
10,0 - 27,0 piaski pylaste

27,0 - 28,2 pyły piaszczyste

28,2 - 31,0 pyły piaszczyste z kamieniami

31,0 - 36,8 pyły piaszczyste

36,8 - 42,0 kamienie

42,0 - 44,0 piaski średnie

Warstwa wodonośna 10,2 - 39,0 p.p.t. (swobodne zwierciadło wody).

Wydajność studni 12,3 m³/h.

Utworów trzeciorzędowych w podanych profilach studziennych nie nawiercono.

Utwory czwartorzędowe tworzą w gminie Tuczo ciągłą pokrywę o dość zróżnicowanej miąższości.

Prawie całą zachodnią i południowo-zachodnią część gminy oraz obszary na wschód od Strzalin zajmują sandry. Na obszarze równiny sandrowej w podłożu występują głównie piaski różnoziarniste, pospółka i kamienie. W niektórych częściach obszaru wśród osadów sypkich występują utwory spoiście wykształcone w postaci piasków gliniastych, glin piaszczystych, glin. Są to fragmenty moreny dennej. Wschodnia część gminy - obszar wysoczyzny morenowej zbudowany jest przeważnie z piasków słabogliniastych i glin piaszczystych podzielonych warstwami piasków różnoziarnistych z wyjątkiem niewielkich powierzchni w rejonie Marcinkowic i Zdbowa, gdzie na powierzchni występują gliny.

W dolinach rzek, na dnie rynien jeziornych oraz w zagłębieniach terenu występują utwory holocenijskie, w postaci piasków rzecznych oraz utworów bagienno-aluwialnych. Miąższość ich jest bardzo różna w zależności od głębokości zalegania dna poszczególnych obniżzeń. Są one wykształcone w postaci namulów organicznych, mułów i torfów.

Surowce mineralne

Na podstawie dotychczasowego rozpoznania można stwierdzić, że gmina Tuczo jest dość bogata w surowce mineralne.

Największe udokumentowane złoża kruszywa piaszczysto-żwirowego znajduje się na zachód od wsi Rzeczyca.

Zasoby bilansowe tego złoża wynoszą:

w kategorii C ₁	- 5.884 tys. m ³ ,
w tym: pospółki	- 5.080 tys. m ³ ,
piasku	- 804 tys. m ³ ,
w kategorii C ₂	- 577 tys. m ³ .

Jest to złożo nieeksploatowane.

Mniejsze złożo piasków znajduje się w granicach miasta Tuczn, po lewej stronie drogi do Lubieszy.

Zasoby tego złoża wynoszą 341,2 tys. m³. Jest to złożo eksploatowane.

Po prawej stronie tej drogi znajduje się nieeksploatowane, udokumentowane złożo piasku i pospółki.

Zasoby tego złoża wynoszą 84.561 m³.

Duże udokumentowane złoża piasków - nieeksploatowane występują także w rejonie osady Ponikiew i Lubicz. Łączne zasoby tego złoża wynoszą około 12.981,5 tys. m³.

Poza zasobami piasku i pospółki w gminie Tuczn licznie występują udokumentowane złoża torfów i gytii.

Największe z nich znajdują się w środkowej części gminy (pod trwa-
łymi użytkami zielonymi).

Zasoby torfu i gytii występujące w tej części gminy wynoszą:

2.487 tys. m³ torfu

i 1.350 tys. m³ gytii.

Mniejsze złoża torfu i gytii występują także w dolinach rzek i jezior.

Aktualnie na terenie gminy nie eksploatuje się występujących tutaj surowców mineralnych.

1.3. Wody powierzchniowe.

Gmina Tuczn położona jest w dorzeczu Warty, w zlewniach rzek Gwdy i Drawy. Przez gminę przebiega dział wodny IV rzędu między zlewniami tych rzek. Północno-wschodnia część gminy odwadniana jest przez szereg krótkich cieków do J. Bytyń, które znajduje się w zlewni rzeki Gwdy. Przeważająca część gminy znajduje się w zlewni Drawy. Główne cieki to Korytnica płynąca wzdłuż zachodniej granicy gminy i Płociczna, która jest główną rzeką odwadniającą gminy. Otrzymuje ona szereg dopływów odwadniających jeziora, z których największym jest Runica płynąca przez jeziora: Liptowskie, Zamkowe i Tuczn.

Gminę cechuje bogata sieć wód powierzchniowych (5,34 % ogólnej powierzchni miasta i gminy).

W gminie występują liczne jeziora. Największe z nich przedstawione są w poniższej tabelce:

Nazwa jeziora	Pow. lustra wody w ha	Wys. lustra wody w m npm.
1. Eytyń	747,32 ha	113,0 m
2. Liptowskie	129,72 ha	82,1 m
3. Tuczo	129,03 ha	75,4 m
4. Sitno	74,21 ha	69,2 m
5. Martew	69,19 ha	72,1 m
6. Miłogoszcz	42,15 ha	89,5 m
7. Pinowo	40,18 ha	86,0 m
8. Płociczno	39,18 ha	71,7 m
9. Lubicz	34,66 ha	80,2 m
10. Krępa	21,06 ha	72,3 m
11. Studnickie	15,99 ha	78,9 m

1.4. Warunki hydrogeologiczne i zasoby wód podziemnych.

Charakterystyka I poziomu wód podziemnych

Zaleganie I poziomu wodonośnego zależy od rzeźby terenu, geomorfologii, klimatu, pór roku, a także pokrycia terenu.

Czynniki te decydują także o wahaniach I poziomu wodonośnego, jego jakości i możliwości wykorzystania.

Ma on duże znaczenie dla rolnictwa i budownictwa.

Na wysoczyźnie morenowej zbudowanej na powierzchni z glin zwałowych lub glin piaszczystych zwierciadło I poziomu znajduje się pod pierwszą warstwą gliny na głębokości od kilku do kilkunastu metrów pod powierzchnią terenu. W obniżeniach terenowych, w sąsiedztwie rowów, rzek i jezior zwierciadło I poziomu wodonośnego występuje znacznie płycej i ma związek ze zwierciadłem wód powierzchniowych.

Na obszarach sandrowych występuje on na zróżnicowanych głębokościach, występuje przeważnie pod warstwą piasków gliniastych. Eksploatowany jest przeważnie w kopanych studniach wiejskich.

Charakterystyka głębszych warstw wodonośnych

Na terenie całej gminy eksploatowane są głównie wody piętra czwartorzędowego.

Występowanie poziomów wodonośnych piętra czwartorzędowego na wysokości morenowej jest bardzo zróżnicowane.

Warstwy wodonośne tworzą przeważnie piaszczyste utwory interglacialne. Głębokość zalegania i miąższość poziomów wodonośnych jest zmienna. W rejonie Próchnówka, Jamienska eksploatowany czwartorzędowy poziom wodonośny zalega na rzędnej ok. 70 m npm. Miąższość tego poziomu wynosi 5 - 10 m, a przewidywana wydajność 30 - 40 m³/h. W rejonie Marcinkowic eksploatowany poziom wodonośny zalega na rzędnej około 60 m npm i drugi na rzędnej około 105-110 m npm. Miąższość tych poziomów wynosi od 5 do 20 m, a przewidywana wydajność od 40-60 m³/h. W rejonie Rzeczycy - Wrzosów poziom wodonośny zalega na rzędnej ok. 60 m npm. Miąższość tego poziomu wodonośnego wynosi 40 m, a przewidywana wydajność 40-60 m³/h.

W rejonie Zdbowa głębokość zalegania poziomów wodonośnych eksploatowanych jest bardziej zróżnicowana.

Występują one na rzędnej ok. 20 m npm i 90-100 m npm, a przewidywana wydajność waha się od 10-50 m³/h.

W rejonie Tuczna eksploatowane poziomy wodonośne zalegają na głębokości ok. 40-70 m npm. Miąższość tych warstw wynosi od 5-30 m, a przewidywana wydajność od 20-60 m³/h.

Zwierciadło wody tych poziomów jest przeważnie napięte.

Wody piętra trzeciorzędowego eksploatowane są tylko w Rusinowie. Poziom piętra trzeciorzędowego nawiercony został na głębokość ok. 101 m, na rzędnej około 18 m npm. Miąższość warstwy wodonośnej wynosi od 20-30, a przewidywana wydajność od 10-30 m³/h.

Zwierciadło wody występuje pod ciśnieniem i stabilizuje się na głębokości około 23-25 m p.p.t. Są to więc wody subartezyjskie. Zachodnia część gminy nie posiada studni głębinowych. Zaopatrzenie ludności w wodę odbywa się z własnych studni gospodarskich. Szacunkowe zasoby eksploatowanych przez studnie głębinowe wód podziemnych w gminie Tuczno na 01.01.1980 r. wynosiły 588,9 m³/h, w tym:

- piętra trzeciorzędowego 32,6 m³/h
- piętra czwartorzędowego 556,3 m³/h.

1.5. Warunki klimatyczne.

Gmina Tuczo według podziału Polski na dzielnice rolniczo-klimatyczne R. Gumińskiego położona jest w IV dzielnicy pomorskiej. Cechy charakterystyczne klimatu tej dzielnicy są następujące:

- średnia temperatura roczna 7,4 - 7,5 °C
- dni z przymrozkiem 105
- dni z pokrywą śnieżną 60
- okres wegetacyjny 200 dni
- suma rocznych opadów 600 mm.

Częstotliwość kierunków wiatrów w poszczególnych porach roku dla stacji meteorologicznej w Wałczu za okres 1954-62 w % jest następująca:

Kierunek	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Cisza	Średnia prędk. w m ³ /sek
zima	5,1	11,5	11,6	5,9	9,8	19,1	23,7	8,2	5,1	3,5
wiosna	9,6	16,5	12,3	3,8	4,9	10,7	20,2	16,7	6,5	3,6
lato	6,2	9,9	7,2	3,1	5,6	20,3	25,1	13,6	9,0	4,3
jesień	3,4	12,6	11,8	5,5	8,4	17,6	21,5	6,6	12,6	4,2
rok	6,0	12,6	10,7	4,6	7,1	17,0	22,6	11,3	8,1	3,9

Dominującymi wiatrami w ciągu roku są wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Do stosunkowo częstych należą wiatry północno-wschodnie i północno-zachodnie.

Wiatry z pozostałych kierunków na ogół nie przekraczają 10 % w roku. W poszczególnych porach roku występują pewne odchylenia od średniego układu rocznego. Średnie prędkości wiatrów nie przekraczają 5 m/sek. Stosunkowo niewiele występuje wiatrów silnych i bardzo silnych.

Średnia roczna suma opadów w Tucznie wynosi około 600 mm, z czego ponad 60 % przypada na okres wegetacyjny.

Wpływ na zróżnicowanie klimatu ma rzeźba terenu, występowanie kompleksów leśnych i zbiorników wodnych.

Tereny wysoczyzn morenowych są dobrze przewietrzane.

Dna dolin rzecznych, rynien jeziornych i obniżen zajętych przez trwałe użytki zielone w środkowej części gminy mają gorsze warunki klimatyczne ze względu na występowanie inwersji termicznej, zastoiisk chłodnego powietrza, częstych mgieł, zamgleń, większej wilgotności i słabszego przewietrzania.

1.6. Charakterystyka gleb i ich przydatności do produkcji rolnej.

Przyrodnicze warunki do produkcji rolnej w gminie Tuczo można ocenić na podstawie waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracowanej przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznastwa w Puławach, w 1981 r.

jednostka administracyjna	Wskaźnik bonitacji				Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrz. produkcyj.
	Jakość i przydatności rolnicza gleb	Agroklimat	Rzeźba terenu	Warunki wodne	
Polska	49,5	9,9	3,9	3,3	66,6
woj. pilskie	44,9	10,0	4,3	2,5	61,7
gm. i m.Tuczno	42,8	10,2	4,1	2,3	59,4

Wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest niższy od wskaźnika wojewódzkiego i krajowego. Na jego niski poziom główny wpływ ma jakość i przydatność rolnicza gleb oraz warunki wodne. W tej klasyfikacji gmina Tuczo zajmuje 11 miejsce w województwie wśród jednostek miejsko-gminnych.

Powierzchnia gruntów w %, na terenie miasta i gminy Tuczo

Wyszczególnienie	gmina Tuczo		woj. pilskie	
	% do pow. ogólnej	% w poszczególnych grupach	% do pow. ogólnej	% w poszczególnych grupach
Powierzchnia ogólna	100,00		100,00	
Użytki rolne	42,84	100,00	49,15	100,00
grunty orne	36,52	85,26	38,25	77,81
sady	0,13	0,31	0,49	1,00
łąki trwałe	3,22	7,51	7,39	14,98
pastwiska trwałe	2,95	6,90	3,04	6,20
Grunty pod lasami	45,18	100,00	40,91	100,00
lasy i grunty leśne	44,28	97,99	40,51	99,04
grunty zadrzew. i zakrz.	0,90	2,00	0,39	0,96
Grunty pod wodami	5,33	100,00	2,39	100,00
wody płynące	1,39	26,16	0,85	35,27
wody stojące	3,66	68,66	1,01	41,30
rowy	0,27	5,17	0,52	23,43
Użytki kopalne	0,02		0,05	
Tereny komunikacyjne	3,01	100,00	3,07	100,00
drogi	2,79	92,70	2,72	89,18
kolejowe i inne ter.kol.	0,22	7,29	0,34	10,82
Tereny osiedlowe	1,24	100,00	1,81	100,00
zabudowane	1,02	82,25	1,58	87,39
niezabudowane	0,03	2,90	0,08	4,68
zieleni	0,18	14,83	0,14	7,98
Tereny różne	0,04		0,77	
Nie użytki	2,00		1,70	
Powierzchnia wyrówn.	0,29			

Użytki rolne w mieście i gminie Tuczo zajmują powierzchnię 10708 ha co stanowi 42,84 % jej ogólnej powierzchni. Jest to wskaźnik o 6,31 % niższy od wskaźnika dla województwa. Udział gruntów ornych wynosi 8845 ha - 36,52 % i jest o 1,73 % niższy od średniej wojewódzkiej. Udział użytków zielonych jest znacznie niższy, bo 4,26 % od wskaźnika wojewódzkiego, podobnie jak procentowy udział sadów. Udział gruntów ornych wynosi 85,26 % użytków rolnych, i jest o ponad 7,45 % wyższy od wskaźnika wojewódzkiego.

Powyższe porównanie wskazuje na rolniczo-leśny charakter gminy i jedynie rejon wsi Marcinkowice, Jamienko, Zdbowo i Rusinowo predysponowany jest do intensywniejszej produkcji rolnej.

Wykaz klas bonitacyjnych 1990 r.

Wyszczególnienie w klasach gleb	Pow. w ha	% do uż. rolnych	% w poszczególnych grupach	Ogółem w klasach
Użytki rolne	10.444	100,00		100,00
- grunty orne	8.891	85,1	100,00	
III	381	3,64	4,28	III- 451 ha
IV	4.861	46,54	54,67	IV-5646 ha
V	2.308	22,09	25,95	V-2773 ha
VI	1.341	12,83	15,08	VI-1574 ha
- sady				
III	29	0,27	100,00	
IV	1/8	IV 0,07	3,44/27,58	
V	15	0,14	51,72	III- 4,31%
VI	5	0,04	17,24	IV- 54,05%
- łąki trwałe	787	7,53	100,00	V- 26,55%
III	55	0,52	6,98	VI- 15,07%
IV	439	4,20	55,78	
V	205	1,96	26,04	
VI	88	0,84	11,18	
- pastwiska trw.	737	7,05	100,00	
III	14	0,13	1,89	
IV	338	3,23	45,86	
V	245	2,34	33,24	
VI	140	1,34	18,99	

Gmina Tuczo posiada dużo gruntów bardzo słabych z glebami klasy VI i VI_z, zajmują one 15,07 % ich ogólnego areálu, a grunty słabe z glebami klasy V zajmują 26,55% powierzchni przy wskaźnikach wojewódzkich odpowiednio 14,6% i 26,7%.

Grunty klasy IV stanowią 54,05% powierzchni użytków rolnych, a 54,67% gruntów ornych gminy. Nieco niższa jest bonitacja użytków zielonych, gdyż grunty z glebami klasy VI i VI_z zajmują 14,92% ich ogólnego areálu a z klasą V - 29,45%, przy wskaźnikach wojewódzkich odpowiednio 11,5% i 39,5%. W grupie użytków zielonych grunty z glebami klasy IV są w przewadze zajmują 50,85% ich ogólnej powierzchni.

1.7. Charakterystyka lasów.

Na terenie miasta i gminy Tuczno grunty pod lasami zajmują powierzchnię 11.292 ha, co stanowi 45,18 % jej ogólnej powierzchni (wskaźnik wojewódzki wynosi 40,91 %). Jest to więc gmina o wysokim wskaźniku zalesienia. Lasy pokrywają prawie całą zachodnią część gminy. Są to lasy należące do Nadleśnictwa Tuczno i częściowo Mirosławiec.

Największy procentowo udział mają tam siedliska boru świeżego i boru mieszanego świeżego.

Mniejsze powierzchnie, głównie w obniżeniach terenu, w dolinach rzek i jezior zajmują olsy.

W drzewostanie boru świeżego dominującym gatunkiem jest sosna (około 95 %). Występują tylko niewielkie domieszki brzozy. W drzewostanie boru mieszanego świeżego także dominuje sosna, z nieco większym udziałem brzozy, dębu i buka. Drzewostan jest w różnym wieku.

Drugim dużym kompleksem leśnym są lasy położone we wschodniej części gminy (rejon J. Bytyń i na wschód od Strzalin). Lasy te należą także do Nadleśnictwa Tuczno. Tutaj także dominującym siedliskiem jest bór świeży, z dominującym gatunkiem sosny. Drugim pod względem zajmowanej powierzchni jest bór mieszany świeży. Dość duże powierzchnie zajmują siedliska wilgotne: las świeży, ols, las mieszany świeży. Występują one w okolicy J. Bytyń i J. Liptowskiego. Na terenie gminy Tuczno występują lasy ochronne:

- w dolinie rzeki Płocicznej i okolicach Jezior Krępa, Sitno, Płociczno i Martew występują lasy wodochronne,
- w okolicach J. Bytyń występują lasy glebochronne,
- w okolicach Tuczna nad J. Liptowskim i J. Tuczno występują lasy masowego wypoczynku.

W okolicach jezior występują lasy atrakcyjne pod względem turystycznym, większość lasów występujących w gminie Tuczno to lasy przydatne dla potrzeb turystyki i rekreacji.

1.8. Zmiany we władaniu ziemia.

Wyszczególnienie	1990 r.			1995 r.		
	pow. w ha	% do pow. ogólnej	wskaźnik wojewódz.	pow. w ha	% do pow. ogólnej	wskaz. wojew.
P G R	8985	35,95	20,66	-	-	-
Kółka rolnicze	1		0,23	-	-	-
Indyw. gosp. rolne	2907	11,63	25,89	3330	13,32	27,34
Ogródki działkowe	9	0,03	0,09	9	0,03	0,09
Fundusz ziemi	872	3,48	2,29	8378	33,52	12,69
- grunty AWRSP	-	-	-	8370	33,49	12,58
- pozost.gr.Sk.Państw	-	-	-	8	0,03	0,11
Lasy państwowe	11516	46,08	41,51	11705	46,83	41,60

Państwowe Gospodarstwa Rolne w 1990 r. władały powierzchnią 35,95 % gminy przy wskaźniku wojewódzkim o wiele niższym, bo tylko 20,66 % ogólnej powierzchni. W 1995 r. PGR-y przestały istnieć a ich grunty przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa. Areał Funduszu Ziemi w 1990 r. wynosił w gminie 3,48 %, przy wskaźniku wojewódzkim 2,29 %, a w 1995 roku osiągnął on poziom dziesięciokrotnie większy i osiągnął wskaźnik 33,52 % w gminie, przy wskaźniku wojewódzkim 12,69 %. W obecnej chwili z Funduszu Ziemi zostały wydzielone dwie grupy:

- grunty AWRSP, które władają w gminie Tuczo 33,49 %, a w województwie 12,58 % areałem ogólnym gruntów,
- pozostałe grunty skarbu państwa osiągnęły poziom tylko 0,03 % powierzchni gminy, przy wskaźniku wojewódzkim wyższym - 0,11 % areału.

Lasy państwowe w przeciągu pięciu lat nieznacznie zwiększyły swoją powierzchnię o 0,75 %, jednak cały czas wskaźnik powierzchni lasów jest wyższy od wskaźnika wojewódzkiego. W roku 1990 wynosił on w gminie 46,08 %, województwie 41,51 %, różnica ta sięgała 4,57 %. Gdy w obecnej chwili areał lasów na terenie gminy Tuczo osiąga wskaźnik 46,83 %, przy wskaźniku wojewódzkim 41,60 % i jest wyższy o 5,23 % ich ogólnego areału.

Struktura władania ziemią na terenie
miasta i gminy Tuczno na 1995 r.

Wyszczególnienie	Pow. ogólna w ha	% w powierzchni ogólnej		% w użytkach rolnych	
		Tuczno	woj.pilskie	Tuczno	woj.pilskie
Indyw.gosp.rolne	3330	13,32	27,34	29,37	50,74
Fundusz Ziemi	8378	33,52	12,69	61,75	22,67
w tym:					
- grunty AWRSP	8370	33,49	12,58	61,75	22,53
- pozost. grunty Skarbu Państwa	8	0,03	0,11	-	0,13
Ogród. działkowe	9	0,03	0,09	0,08	0,19
Lasy państwowe	11705	45,83	41,60	2,07	2,38

Od 1995 r. na terenie miasta i gminy Tuczno grunty Państwowych Gospodarstw Rolnych zostały przejęte przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Indywidualne Gospodarstwa Rolne zajmują tylko 13,32 % powierzchni ogólnej, gdy wskaźnik wojewódzki wynosi 27,34 %, a krajowy 53,90 % ogólnego arealku. W strukturze użytkowania ziemi wykorzystanej rolniczo gospodarstwa indywidualne gospodarują na 29,37 % użytków rolnych, przy wskaźniku wojewódzkim 50,74 %, a wskaźnik krajowy sięga aż 78,32 % ich ogólnego arealku.

Wśród gruntów będących w zasobach Funduszu Ziemi 99,9 % stanowią grunty pozostające we władaniu AWRSP, grunty te stanowią - 33,49 % powierzchni ogólnej gminy, jest to wysoki wskaźnik, gdyż w województwie osiąga on poziom 12,58 % ogólnego arealku. W strukturze użytków rolnych jest on jeszcze wyższy i osiąga poziom 61,75 % przy wskaźniku wojewódzkim 22,53 %.

Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa włada 2,5 krotnie większą ilością gruntów niż indywidualne gospodarstwa rolne.

Użytki rolne pozostające w dyspozycji Lasów Państwowych osiągają wskaźnik 2,07 %, przy wskaźniku wojewódzkim 2,38 % ich ogólnego arealku.

Na terenie gminy Tuczno są 233 gospodarstwa indywidualne:

- od 1 - 4,9 ha - 73 gospodarstwa
- od 5 - 9,9, ha - 32 gospodarstwa
- od 10 - 14,9 ha - 34 gospodarstwa
- powyżej 15,0 ha - 94 gospodarstwa

Gospodarstwa małe do 5 ha stanowią 31,33 % ogólnej ich ilości, a gospodarstwa małoobszarowe do 10 ha stanowią 40,77 %. Gospodarstwa o powierzchni do 10 ha są bardzo energochłonne, gdyż każdy produkt jest obciążony nadmiernymi kosztami stałymi (amortyzacja licznych a mało wykorzystanych budynków, maszyn, urządzeń, zakumulowanej energii). Pocieszający jest fakt, że bardzo wolno, ale systematycznie wzrasta ilość gospodarstw średnich powyżej 15,0 ha i osiągnęły one w gminie Tuczno poziom 40,34 % ogólnej ich ilości.

2. Stan środowiska przyrodniczego.

2.1. Ochrona krajobrazu.

Południowo-zachodnia część gminy i rejon jezior: Tuczno i Liptowskie wchodzi w skład obszarów chronionego krajobrazu "Puszcza nad Drawą", wschodni fragment gminy na wschód od Strzalin, Maczna i Jamienska wchodzi w skład obszarów chronionego krajobrazu "Pojezierze Wałeckie". Dla obszarów tych obowiązują ustalenia Uchwały Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w woj. pilskim.

2.2. Konserwatorska ochrona przyrody.

Drawieński Park Narodowy - obejmuje południowo-zachodnią część gminy (rejon jezior: Sitno, Płociczno, Martew). Powierzchnia parku narodowego w gminie Tuczno wynosi 976,16 ha. Szczegółowe zasady ochrony tego obszaru określa Rozporządzenia Rady Ministrów o ustanowieniu Drawieńskiego Parku Narodowego z dnia 10.04.1990 r.

Rezerwaty przyrody

a/ Rezerwat krajobrazowy "Wielki Bytyń" (w gminie Tuczno położona jest jego południowo-zachodnia część).

b/ Rezerwat torfowiskowy "Mszary Tuczyńskie".

Projektowany jest florystyczny rezerwat przyrody "Leśne Źródła".

Pomniki przyrody

1/ 2 dęby szypułkowe (obwody: 3,80 i 3,15 m) w Tucznie nad j. Tuczno.

2/ 1 dąb szypułkowy (obwód: 4,40 m) w Martwi - 100 m od skrzyżowania Człopa - Jelenie.

3/ 3 dęby szypułkowe (obwody: 4,84 m, 6,70 m, 6,80 m) oddz. 243 b, Leśnictwa Krępa, Obr. Tuczno przy J. Sitno.

4/ 11 pozrastanych buków (o obw. 0,30 - 2,50 m) oddz. 41 b, Leśnictwo Rutwica, Obr. Strzalin.

5/ grupa drzew w parku (1 dąb - 4,13 m; 1 lipa - 2,30; 2 klony 2,96 i 3,37 m; 1 świerk - 3,0 m; 1 modrzew - 2,85 m) Krępa Krajeńska - park.

6/ 3 dęby (obwody: 3,70 m; 4,20 m; 4,70 m) oddz. 33 a, Leśnictwo Studnica, Obr. Tuczno przy Jez. Lubicz.

- 7/ 1 jałowiec pospolity (obw. 0,65 m) oddz. 15 p, Leśnictwo Studnica, Obr. Tuczo przy Kanale Ponikiew.
- 8/ 4 dęby w oddz. 244 d w Leśnictwie Krępa, obr. Tuczo.
- 9/ Szpaler 36 buków przy drodze Zdbowo - Rutwica.
- 10/ 3 czereśnie (obwody: 1,80 m; 2,00 m; 2,40 m) przy drodze Zdbowo - Rutwica obok oddziału 579, Leśnictwa Rutwica, obrębu Strzalin.
- 11/ Buk (obw. 333 cm, wys. 16 m) Nr rej.619; położony w Nadleśnictwie Tuczo, L-ctwo Złotowo, oddz. 129 h.

Cmentarze zabytkowe

1. Jamienko - cmentarz katolicki - nr rej.A-686/90
2. Lubiesz - cmentarz komunalny - nr rej.A-688/90
3. Lubiesz - cmentarz katolicki przykościelny - nr rej.A-685/90
4. Marcinkowice - cmentarz ewangelicki nr rej.A-629/89
5. Marcinkowice - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-628/90
6. Martew - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-680/90
7. Miłogoszcz - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-684/90
8. Miłogoszcz - cmentarz komunalny nr rej.A-687/90
9. Rusinowo - cmentarz katolicki nr rej.A-689/90
10. Rzeczyca - cmentarz komunalny nr rej.A-678/90
11. Rzeczyca - cmentarz katolicki nr rej.A-679/90
12. Studnica - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-681/90
13. Tuczo - cmentarz żydowski nr rej.A-695/90
14. Tuczo - cmentarz choleryczny nr rej.A-696/90
15. Tuczo - cmentarz komunalny nr rej.A-693/90
16. Tuczo - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-692/90
17. Zdbowo - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-682/90
18. Zdbowo - cmentarz katolicki nr rej.A-683/90
19. Strzalin - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-681/90.

Parki zabytkowe

1. Marcinkowice - park pałacowy nr rej.A-553 z 28.09.1987 r.
2. Mączno - park dworski nr rej.A-554 z 28.09.1987 r.
3. Rusinowo - ogród dworski nr rej.A-557 z 29.09.1987 r.
4. Płociczno - park nr rej.A-555 z 28.09.1987 r.
5. Wrzosa - park nr rej.A-552 z 28.09.1987 r.
6. Tuczo - park nr rej.A-556 z 29.09.1987 r.

Stanowiska archeologiczne

1. Bytyń - grodzisko wyżynne nr rej.A-787/349 z 16.03.1970 r.
2. Rzeczyca - grodzisko nizinne nr rej.A-792/350 z 16.03.1970 r.

2.3. Wody.

Powierzchnia ogólna wód na terenie miasta i gminy Tuczo wynosi 1.334 ha, to jest 5,34 % powierzchni miasta i gminy.

Podział wód jest następujący: (stan na 1.01.1995 r.)

- wody stojące 916 ha
- wody płynące 349 ha
- rowy 69 ha

Aktualne klasy czystości wód są następujące:

Korytnica - III klasa (postulowana I klasa)

Płociczna - II klasa (postulowana I klasa)

Runica - częściowo II i III klasa (90 r.)

Wody w jeziorze Tuczo posiadają II klasę czystości, w jeziorach: Zamkowe i Liptowskie - III klasę czystości, a w jeziorze Bytyń - II klasę czystości.

Brak danych dotyczących klas czystości wody w innych jeziorach.

Wykaz ważniejszych zakładów odprowadzających ścieki z terenu gminy Tuczo (w 1991 r.):

Nazwa zakładu	Miejscowość	Odbiornik ścieków	Sposób oczyszczenia	Średnia dobową ilość ściek. w m ³
Gorzelnia	Marcinkowice	jez.Marcinkowice	2 osadniki	148
Zakład Rolny	Zdbowo	rów-dopływ jez. Tuczo	rów cyrkulacyjny, osadnik wtórny, pole- tka osadowe	42
ZGK i M	Tuczo	rów-dopływ Młynówki	Imhoff	81

2.4. Powietrze atmosferyczne, hałas.

Zainwestowanie gminy Tuczo nie stwarza większego zagrożenia dla czystości powietrza. Pewną uciążliwość stanowią lokalne kotłownie przy zakładach i osiedlach mieszkaniowych, ферmy hodowlane, oczyszczalnie ścieków i wysypiska odpadów.

Zanieczyszczenia komunikacyjne oraz zagrożenia od hałasu w gminie Tuczo są niewielkie.

Na szlakach turystycznych oraz na jeziorach i rzekach wraz ze 100 metrowym pasem przybrzeżnym obowiązują ustalenia uchwały WRN nr XIV/93/86 z dnia 05.11.86 r. w sprawie ustanowienia stref ciszy.

2.5. Gleby i powierzchnia terenu.

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. ma na celu ograniczenie przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne, zapobieganie procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych i leśnych wskutek działalności nierolniczej, zachowaniu torfowisk i oczek wodnych, a także rekultywację i zagospodarowanie gruntów na cele rolnicze i leśne. Szczególną ochroną objęte są grunty klasy I-III, IV, a także grunty z glebami pochodzenia organicznego również niższych klas oraz grunty leśne.

W gminie Tuczno grunty takie zajmują powierzchnię:

klasy III - 451 ha - 4,31 % użytków rolnych,

klasy IV - 5646 ha - 54,05 % użytków rolnych

grunty organiczne klasy V i VI ok. 650 ha - 6,07 % użytków rolnych.

Lokalnie ze względu na duże spadki terenu, duże różnice wysokości, w rejonie zlewni rzeki Drawy i jeziora Liptowskiego ^{gleby} narażone są na erozję.

2.6. Zieleń.

Poza terenami i obiektami objętymi ochroną konserwatorską występują liczne skupiska zieleni wysokiej.

Mają one istotne znaczenie ochronne i krajoznawcze.

Należy dbać o trwałość skupisk zieleni wysokiej występującej w parkach, na cmentarzach i na skwerach oraz zieleni wzdłuż cieków, zieleni śródpolnej stanowiącej tzw. remizy i szpalerowe zadrzewienia przydrożne występujące przy drogach:

Tuczno - Miłogoszcz

Tuczno - Marcinkowice

Zdbowo - Rzeczyca do drogi Tuczno - Lubiesz

Marcinkowice - Maczno.

Pożądaną sprawą jest zalesienie gruntów o słabych glebach, mało przydatnych dla rolnictwa.

2.7. Gospodarka odpadami.

Gmina Tuczno posiada wysypisko komunalne wraz z wylewiskiem odpadów płynnych znajdujące się na pn.-zach. od Tuczna.

Dla lepszej organizacji utylizacji odpadów powinno się wyznaczać tymczasowe punkty gromadzenia odpadów dla miejscowości położonych w większej odległości od istniejącego wysypiska.

Proponuje się je stworzyć w miejscowościach:

- 1/ Rzeczyca - R_Z VI, część działki 446/7 i 446/8 - grunt po PGR.
- 2/ Jamienko - nieużytek, działka Nr 138/2.
- 3/ Lubiesz - nieużytek, mienie komunalne.
- 4/ Jezioroki - mienie komunalne, cz. dz. 71/1 i 71/2.
- 5/ Miłogoszcz - R_Z VI i R VI - grunt w trakcie przejęcia na mienie komunalne.
- 6/ Płociczno - działka Nr 22 i część działki 24/1.
- 7/ Rusinowo - część działki Nr 19, R VI i V kl., mienie komunalne.
- 8/ Martew - działka 104 i część działki 111, R V i R VI kl.
- 9/ Nowa Studnica - R VI kl. (grunty po PGR).

2.8. Uwarunkowania fizjograficzno-przestrzenne zagospodarowania gminy.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy Tuczo charakteryzującej się dużą lesistością (45,18 %), dużą ilością akwenów wodnych (5,34 %), atrakcyjnością krajobrazu oraz znaczną czystością powietrza atmosferycznego predysponują gminę do rozwoju turystyki i wypoczynku. Większe znaczenie w gminie może mieć w przyszłości wypoczynek pobytowy oraz sobotnio-niedzielny, szczególnie w okresie letnim.

Atrakcyjne tereny pod budownictwo letniskowe znajdują się:

- w rejonie Tuczo nad jeziorem Liptowskim,
- w Strzalinach,
- nad J. Tuczo,
- we wsi Martew,
- w okolicach Nowej Studnicy,
- nad J. Lubicz i Lubicz Mały,
- nad J. Miłogoszcz,
- w rejonie J. Bytyń - wieś po PGR Bytyń.

Atrakcyjność gminy Tuczo zwiększa istnienie na jej terenie Drawieńskiego Parku Narodowego.

Zachowane naturalne bogactwo flory i fauny czyni Park obiektem o bezcennej wartości naukowej i dydaktycznej. Urozmaicony krajobraz, osobliwości przyrody (Park Narodowy, rezerваты przyrody, pomniki przyrody) oraz zabytki kultury materialnej, głównie parki i dworki stwarzają szansę dla rozwoju turystyki pieszej i kolarskiej.

Położenie gminy w rolniczo-leśno-turystycznym rejonie nie predysponuje jej do lokalizacji uciążliwego przemysłu.

Istnieje możliwość lokalizacji małych zakładów przemysłowych, szcze-

gólnie przetwórstwa rolno-spożywczego, rzemiosła i usług zaspokajających bieżące potrzeby ludności oraz usług dla obsługi ruchu turystycznego, szczególnie w sezonie letnim.

Koncentracja budownictwa mieszkaniowego powinna być w Tucznie i w większych wsiach gminy.

Na pozostałym terenie prócz budownictwa letniskowego preferowane powinno być budownictwo zagrodowe i niezbędne usługi.

Podstawową funkcją gminy powinien zostać rolniczo-leśny charakter, ze względu na niski wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wynoszący 59,4 punktów, co głównie jest wynikiem słabej jakości gleb i warunków wodnych.

W celu uzyskania wysokiej produktywności rolnej należy:

- chronić grunty o wysokiej klasie bonitacyjnej gleb przed zmianą sposobu użytkowania, szczególnie w rejonie miejscowości: Marcinkowice, Jamienko, Zdbowo i Rusinowo;
- stosować właściwe zabiegi agrotechniczne.

Duża część strefy predysponowana jest do rozwoju rolnictwa ekstensywnego i ekologicznego.

Słabe gleby nieorganiczne występujące w sąsiedztwie kompleksów leśnych można przeznaczyć pod zalesienie.

Ze względu na występujące w gminie złoża kruszywa piaskowo-żwirowego większe znaczenie w przyszłości może mieć wydobywanie kruszywa. Poza tym może być także prowadzona eksploatacja torfów i gytii.

III. ZAGADNIENIA UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO.

1. Zagadnienia rozwoju gminy.

1.1. Rys historyczny.

Tuczno położone jest 23 km na południowy-zachód od Wałcza, w południowo-wschodniej części Pomorza, na wysoczyźnie, ograniczonej wyraźnie od terenów sąsiednich dolinami rzek Noteci, Gwdy, Drawy, Dobrzycy, Płocicznej i Przyłęgi. Teren ten stanowi odrębny podregion, określany nazwą Pojezierza Wałeckiego. Geneza Tuczna wyprowadzona była dotychczas od grodu, który rzekomo miał istnieć na terenach późniejszego zamku, na miejscu dzisiejszego wzgórza zamkowego pierwotnie znajdował się gród kasztelański, do którego należała osada słowiańska, rozciągająca się na północ od niego.

Brak źródeł pisanych do XIV w. oraz brak badań archeologicznych na tym terenie nie pozwala na jednoznaczne określenie genezy powstania miasta Tuczna. Wiadomo jedynie, że na ziemi dawnego powiatu wałeckiego odkryto dotąd dwanaście grodów. zwanych pospolicie "szwedzkimi szańcami" lub "zamkowymi górkami". Na podstawie badań określa się czas ich powstania przed X w.

W X-XI w. na przesmyku między jeziorami Zamkowym i Tuczno istniała osada rybacka Pomorzan. Po włączeniu tych terenów w granice Państwa Polskiego powstał gród.

W 1296 roku wskutek agresji brandenburskiej Tuczno zdobył rycerz Wedel, natomiast w 1306 r. pierwszy dokument stwierdzał prawa własnościowe Wedlów do Tuczna.

Prawa miejskie Tuczno otrzymało w 1331 r., a ród Wedlów od 1528 r. przybrawszy do nazwiska drugi członek-Tuczyńscy był właścicielem miasta do 1729 roku. Z roku 1338 pochodzi wzmianka o budowie zamku w Tucznie przez Ludwika von Wedel. Zamek posiadał duże znaczenie strategiczne z racji położenia na pograniczu Ziemi Wałeckiej i Brandenburgii. Tuczno i jego okolice było terenem sporów i walk. Dopiero w 1391 r. obszar ten został wykupiony przez Władysława Jagiełłę i ostatecznie włączony do Polski, granica biegła na Drawie. Nasilające się w XV w. walki z Krzyżakami stały się przyczyną zniszczenia miasta w 1409 r. Ponownie miasto i zamek zostały spalone przez Krzyżaków w 1458 r. Pierwszy kościół w Tucznie istniał już w XIV w. W XVI w. miasto było widownią walk religijnych, w 1610 r. zostali sprowadzeni do Tuczna jezuiti. Pożary i epidemie wywołane m.in. wojnami i przemarszami wojsk parokrotnie w XVII i XVIII w. poważnie hamowały rozwój miasta. Miasto otoczone umocnieniami obronnymi posiadało zabudowę drewnianą. W 1774 r. w Tucznie było 138 domów drewnianych krytych strzechą i gontem i tylko 3 kryte dachówką.

Istniało 5 cechów, z których najznaczniejszy był cech sukienników. W 1838 r. wybuchł w mieście pożar, który zniszczył całą zabudowę. W końcu XIX w. w mieście powstał niewielki przemysł, dwa młyny, wytwórnie krochmalu, cegielnia, przędzalnia oraz oczyszczalnia spirytusu. Od 1920 r. Tuczno było siedzibą delegatury arcybiskupa poznańskiego. Od 1934 r. w okolicy miasta powstały liczne umocnienia Wału Pomorskiego. Miasto zdobyte zostało 12 lutego 1945 r., całkowicie zniszczeniu uległo śródmieście z wyjątkiem obu kościołów i zamku. Na terenie gminy Tuczno wsie Jezioriki, Strzalinny, Marcinkowice, Próchnowo, Martew, Rzeczyca i folwark Bytyń należały do dóbr tuczyńskich, a wieś Miłogoszcz stanowiła własność prywatną. Pierwsze wzmianki pochodzą z początków XIV w.

Martew - wzmiankowana w 1331 r.

Pierwszy kościół wymieniono w 1349 r. jako parafialny.

Obecny z 1680 r. jest budowlą szachulcową z barokowym ołtarzem z XVII w., gotycki krucyfiks z XVI w.

Rzeczyca - wzmiankowana w 1337 r.

W XVI i XVII w. była widownią sporów na tle religijnym.

Pierwszy kościół istniał przed reformacją. Na miejscu budowli z XVIII w, w 1859 r. wybudowany został elektyczny kościół z kamieni polnych, fundacji właściciela wsi - Sumińskiego.

Drewniana wieża jest pamiątką po kościele z XVIII w. Ołtarz z rzeźbą Chrystusa, rzeźba Św. Rocha, konfesjonał z XVIII w. Dzwon odlany w 1662 r. We wschodniej części wsi znajduje się wczesnośredniowieczne grodzisko.

Strzalinny - pierwsze wzmianki z 1306 r. W 1338 r. powstał pierwszy kościół. Wieś często oddawana była w lenno uboższej szlachcie. Kościół szachulcowy z 1740 r. z późnobarokowym ołtarzem.

Miłogoszcz - pierwsze wzmianki z 1337 r. Pierwszy kościół powstał w XIV w. w czasie reformacji był w rękach protestantów. Obecny zbudowano w 1830 r. z kamienia i cegieł w formach neoromańskich, posiada wystrój z XVII-XIX w. m.in. barokowy ołtarz z XVII w. z obrazem Św. Trójcy, późnogotycką rzeźbę Pieta z XIV w., klasycystyczną ambonę z XIX w.

Bytyń - do początku XIX w. był tu folwark należący do dóbr Tuczyńskich. Na półwyspie wrzynającym się w jezioro Wielki Bytyń zachowało się stożkowate grodzisko wczesnośredniowieczne. Prawdopodobnie grodzisko jest ruiną grodu Bytyń zdobytego i zniszczonego w 1105 r. przez wojska Bolesława Krzywoustego.

Jeziorki - wzmiankowane w 1337 r.

W 1349 r. istniał tu kościół. Obecna świątynia zbudowana została w 1760 r. z fundacji ówczesnego właściciela wsi Mycielskiego. Jest to budowla ryglowa z wieżą krytą blachą. Bogato wyposażone wnętrze pochodzi z XVIII-XIX w. Późnobarokowy ołtarz z 1700 r. ozdobiony pięcioma rzeźbami, ambona z końca XVII w., chór muzyczny z poł. XVIII w.

Lubiesz - znany od 1337 r.

Osadzeni byli tu wasale Wedlów z Tuczna.

Kościół znany od XIV w. w czasie wojen szwedzkich (1704-1710) zamieniony na twierdzę, spalony w 1825 r.

Zachowana do dziś budowla w głównym zrębie pochodzi z XIV w. Budowla jednonawowa z głazów granitowych na planie prostokąta, wieża o konstrukcji szachulcowej, gotycki portal z profilowanej cegły, rokokowy ołtarz.

Marcinkowice - wzmiankowane w 1337 r.

Do końca XVIII w. właścicielem byli Wedlowie - Tuczyńscy z Tuczna. W XVIII w. w dworze rezydowali właściciele majątności tuczyńskiej: Mycielscy, Ponińscy, Skoroszewscy.

Pierwszy kościół istniał w 1349 r., służył jako punkt obrony przed Krzyżakami. Obecny kościół zbudowany w latach 1627-28 jest budowlą gotycką, jednonawową. Przy szosie do Tuczna stoi figura Św. Jana Nepomucena z 1775 r. Zachował się park pałacowy z pomnikami przyrody.

Próchnowo - wzmiankowane w 1337 r.

Wieś jako enklawa brandenburska, należała administracyjnie do Nowej Marchii. W 1816 r. włączona do powiatu wałeckiego.

Początkowo była własnością margrabiów brandenburskich, później Wedlów - Tuczyńskich. Od połowy XVI w. - połowy XVII w. w ręku rodziny Borków.

1.2. Zagadnienia występujących współcześnie przekształceń miasta i gminy.

Gmina Tuczo znajduje się w strefie oddziaływania miasta Wałcza (byłego powiatu).

Granica zachodnia biegnie wzdłuż brzegu rzeki Korytnicy dalej duktem w zwartym kompleksie leśnym.

Zwarty kompleks lasu wzdłuż granicy zachodniej oraz brak powiązań kołowych z ościennymi województwami przesądza o braku związków funkcjonalnych.

Przemiany ustrojowe jakie nastąpiły w kraju po 1989 r. miały decydujący wpływ na obraz gospodarczy gminy. Struktura władania użytkami rolnymi w gminie w 1990 r. przedstawiała się następująco:

- około 68 % użytków rolnych stanowiły gospodarstwa uspołecznione PGR
- około 32 % użytków rolnych stanowiły gospodarstwa indywidualne .

Upadek sektora uspołecznionego powoduje potrzebę przekształceń istniejących ośrodków produkcji i urządzeń obsługi rolnictwa. Ma też niebagatelny wpływ na wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego, i tak gospodarstwa powyżej 15 ha stanowią 40 % gospodarstw indywidualnych, 10 - 15 ha - 14,6 %

5 - 10 ha - 13,7 %

poniżej 5 ha - 31,3 %.

Opracowana prognoza demograficzna w 1979 r. zakładała wzrost liczby ludności w mieście do 2700 mieszkańców i 2830 mieszkańców na terenach wiejskich, łącznie na terenie miasta i gminy liczba ludności wynosiłaby w 1995 roku 5.530 osób. Na podstawie danych demograficznych należy stwierdzić, że poziom liczby ludności w mieście i gminie Tuczo w latach 1979-93 wykazuje stabilność.

Maksymalne wahania wynoszą około 6 %.

W mieście i na terenach wiejskich można zaobserwować wahnięcia w latach: do 1975 r. liczba ludności rośnie,

1976-1980 spada

1981-1987 rośnie

1988-1993 spada.

Największy wpływ na liczbę ludności na terenie gminy mają ujemne migracje z terenów wiejskich.

Na terenie miasta i gminy liczba ludności wynosiła w:

1979 r. - 5163 osoby,

1993 r. - 5136 osób

najmniej 1991 r. - 5065 osób.

Gmina charakteryzuje się nikłym rozwojem gospodarczym.

Miasto Tuczo pełni rolę lokalnego ośrodka gminnego o funkcji obsługi ludności i rolnictwa.

Miasto pełni funkcję ośrodka lokalnego w zakresie usług podstawowych, szkolnictwa i ochrony zdrowia oraz funkcje ponadlokalne w zakresie

- ochrony zdrowia (sanatorium przeciwgruźlicze),
- kulturalno-turystycznym (zamek).

W zakresie funkcji ponadlokalnych obszar miasta i gminy Tuczo obsługiwany jest przez miasto Wałcz.

Obsługa ta obejmuje:

- szkolnictwo ponadpodstawowe i zawodowe,
- służbę zdrowia - przychodnię specjalistyczną i lecznictwo zamknięte
- administrację publiczną (Urząd Rejonowy, Sąd, Notariat, Prokuratura Banki, itp.).

1.3. Zagadnienia demograficzne.

Rok	Liczba ludności		
	w gminie	na wsi	w mieście
1774	x	x	672
1956	x	x	1634
1960	x	x	1790
1965	x	x	1888
1975	x	x	2169
1977	x	x	2166
1978	x	3372	x
1979	5163	3306	1857
1980	5189	3215	1974
1983	5228	3287	1941
1985	5320	3321	1999
1986	5355	3340	2015
1987	5392	3340	2052
1988	5241	3304	1937
1989	x	3283	x
1990	x	3262	x
1991	5065	3187	1878
1992	x	3428	x
1993	5136	3265	1871

Lata	Przyrost naturalny				Migracje ludności		Przyrost rzeczyw.	
	osób		%		saldo		osób	
	na wsi	w mieśc.	na wsi	w mieśc.	na wsi	w mieście	na wsi	w mieście
1956	x	42	x	22,7	x	+ 13	x	29
1960	x	39	x	20,6	x	+ 2	x	41
1965	x	26	x	14,0	x	0	x	14
1975	x	36	x	16,8	x	+ 3	x	39
1977	x	24	x	11,1	x	- 15	x	19
1978	x	x	x	x	x	x	x	x
1979	48	19	14,3	10,2	- 143	- 48	- 95	- 29
1980	43	38	13,2	20,4	- 134	- 21	- 91	17
1983	38	36	10,9	17,9	- 37	+ 12	1	48
1985	42	34	11,8	16,8	- 31	- 18	11	16
1986	38	16	11,3	7,9	- 19	0	19	16
1987	32	17	9,6	8,2	- 32	+ 20	0	37
1988	28	18	8,0	8,6	- 32	- 11	- 4	7
1989	x	x	x	x	- 64	x	x	x
1990	x	x	x	x	- 49	x	x	x
1991	26	7	7,6	3,6	- 101	- 22	- 75	- 15
1992	x	x	x	x	x	x	x	x
1993	26	17	7,7	8,7	- 57	- 14	- 31	3

	pow. km ²	sołectwa	miejscowości	ludność	mężczyźni		kobiety		ludność na km ²	Struktura wieku ludności					
					osób	%	osób	%		przedprodukcyjn. osób	%	produkcyjnym osób	%	poprodukcyjn osób	%
m. Tuczo	9,3	x	x	1871	893	47,7	978	58,3	201,2	553	29,6	1090	58,3	228	12,2
gm. Tuczo	240,6	13	20	3265	1708	52,3	1557	47,7	13,6	984	30,1	1790	54,8	491	15,0
m.i.g. Tuczo	249,9	13	20	5136	2601	50,8	2535	49,4	20,5	1537	29,9	2880	56,0	719	14,1
woj. piłskie	8205,4	559	831	489720	241778		247942		59,7	155962	31,8	277646	56,7	56112	11,5

	Przyrost naturalny		Migracje ludności		Jednostki zarejestrowane w systemie "REGON" w 1993 r.		ogółem		rolnictwo		handel		transport			
	osób	na 1000	napływ	odpływ	ogółem	sektor prywatny	przemysł	budownictwo	rolnictwo	handel	rolnictwo	handel	rolnictwo	handel	transport	
m. TUCZNO	17	8,7	22	36	14	99	13	13,1	11	11,1	5	5,0	33	33,3	8	8,1
gm. TUCZNO	26	7,7	10	67	57	76	5	6,6	1	1,3	7	9,2	17	22,4	5	6,6
m.i.g. TUCZNO	43	8,4	32	103	71	175	18	10,3	12	6,8	12	6,8	50	28,6	13	7,4
woj. piłskie	2865	5,8	6430	6767	337											

Pracujący w gospodarce narodowej - 1993 r.

	ogółem	kobie-	%	prze- mysł	%	budow- nictwo	%	rolni- ctwo	%	handel	%	gosp. komun.	%	oświata	%	ochrona zdrowia	%	bezrobotni	osób	%	kobiety	%	
																							m. TUCZNO
gm. TUCZNO	153	79	51,6	45	29,4	-	-	-	-	17	11,1	-	-	65	42,5	-	-	-	-	-	-	-	-
m.i.g. TUCZNO	701	371	52,9	184	26,2	-	-	-	-	91	13,0	-	-	157	22,4	102	14,6	650	22,6	399			

Na podstawie przedstawionych analiz zagadnień demograficznych (tabela 1 i 2) można założyć, że poziom liczby ludności zarówno w gminie jak i w mieście i na wsi nie ulegnie zasadniczym zmianom. Migracje ludności występowały głównie z terenów wiejskich, jednak w niektórych latach również z miasta.

W ostatnim okresie występuje brak warunków dla stabilnego rozwoju zarówno miasta jak i gminy, powodem jest brak miejsc pracy, w 1993 roku 650 osob (22,6 %) mieszkańców pozostawało bez pracy

Z ogólnej liczby 701 pracujących 26,2 % stanowili zatrudnieni w przemyśle oraz około 50 % w usługach.

Wyszczególnienie	m.Tuczno	gm.Tuczno	m. i g. Tuczno RAZEM	Rejon Wałecki	woj. pilsk.	kraj
Placówki pocztowo-telekom. w liczbach bezwzględnych na 10 tys. ludności	1 5,3	1 3,1	2	17	135 2,8	2,1
Abonenci telefoniczni w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności	300 160,3	45 13,8	345 67,6		48857 99,8	114,7
Placówki biblioteczne biblioteki	4 1	6 -	10 1	30 5	236 42	
filie	-	1	1	13	96	
punkty biblioteczne	3	5	8	12	98	
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	467,8	544,2			2075,1	
Księgozbiór na 1000 ludności	9032,6	3093,4			3530	
Kina	-	-	-	1		
Liczba ludności na 1 miejsce	-	-	-	64,3	134,8	
widzowie na 1000 ludn.	-	-	-	652,3	129,9	
Apteki	1	-	1	8	71	
Liczba ludności na 1 aptekę	1871,0	-	5136	6986,2	6897,5	
lekarze na 10 tys.lud.	42,8	-	-	-	13,3	22,2
lekarze dentyści -"-	5,3	-	-	-	3,2	4,4
pielęgniarki -"-	144,3	-	-	-	40,2	52,9
Łóżka w szpital. -"-	-	-	-	-	48,3	55,8

Źródło: Roczniki statystyczne; woj. pilskiego 1994 r. WUS, Mały rocznik statystyczny 1994 GUS.

Mieszkalnictwo - stan 31.12.1993 r.

	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytk. tys.m ²	Przebieg			
				osób/mieszkanie	osób/izbę	m ² p.uż./mieszkanie m ² p.uż./osobę	
m. TUCZNO	556	2175	36,8	3,37	0,86	66,2	19,7
gm. TUCZNO	928	3201	56,6	3,52	1,02	60,9	17,3
m.i g. TUCZNO	1484	5376	93,4	3,46	0,95	62,9	18,2

Źródło: Rocznik statystyczny województwa pilskiego WUS 1994 r.

2. Struktura sieci osadniczej.

2.1. Struktura osadnictwa.

Ludność gminy Tuczno rozmieszczona jest w 20 jednostkach osadniczych i w 13 sołectwach.

Gmina charakteryzuje się zwartą zabudową zagrodową i to w jednostkach osadniczych i sołectwach.

Sieć drogowa zapewnia dobrą obsługę wsi elementarnych i podstawowych położonych w środkowej i południowej części gminy.

Pasy: wschodni (akwen jez. Bytyń) i zachodni (tereny leśne), prawie niezaludnione, dostępne są z dróg polnych i leśnych nieutwardzonych.

Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa relacji Piła - Wałcz - Stargard Szczeciński ze stacjami kolejowymi w Tucznie, Jeziorkach Wałeckich i Krępie Krajeńskiej.

Połączenia w skali potrzeb gminy są zadawalające.

2.2. Hierarchia sieci osadniczej.

Lp.	Nazwa jednostki	Ranga jednostki
1.	m. Tuczno	lokalny ośrodek gminny
2.	Marcinkowice (Bytyń)	uzupełniająca
3.	Płociczno (Ponikiew)	podstawowa
4.	Strzalinny (Zdbowo, Mączno)	elementarna
5.	Rzeczyca (Wrzosa)	elementarna
6.	Jeziorki	elementarna
7.	Rusinowo	elementarna
8.	Lubiesz	elementarna
9.	Miłogoszcz	elementarna
10.	Nowa Studnica	elementarna
11.	Jamienko	elementarna
12.	Martew	elementarna
13.	Próchnówko	elementarna

3. Zagadnienia komunikacji.

W układzie komunikacyjnym gminy nie wprowadza się istotnych zmian. Istniejący układ w sposób zadowalający obsługuje jednostki osadnicze i umożliwia dogodnie ich połączenie z siedzibą gminy.

I. KOMUNIKACJA DROGOWA:

W układzie drogowym gminy funkcjonuje 2-stopniowa hierarchia dróg:

1. Główny układ drogowy:

- droga krajowa nr 177 o powiązaniu pozaregionalnym Wieleń-Tuczno-Mirosławiec-Czaplinek-Kołobrzeg, szerokość w liniach rozgraniczających 22,0 m.

Natężenie ruchu drogowego na tej drodze należy do najmniejszych w województwie i wynosi 289 pojazdów rzeczywistych na dobę (wg pomiarów generalnych z 1990 r.);

- droga wojewódzka nr 121 Tuczno-Trzcianka, umożliwiająca połączenia siedziby gminy - miasta Tuczno z innymi ośrodkami województwa tj. z Piłą i Wałczem (poprzez dr. krajowe nr 22 i 179) oraz z Trzcianką; szer. w liniach rozgraniczających 15,0 m;

- droga krajowa nr 22 Gorzów Wlkp.-Wałcz-Elbląg i dr. krajowa nr 179 Gorzów Wlkp.-Piła - obie o powiązaniu międzyregionalnym i szer. w liniach rozgraniczających 22,0 m.

2. Uzupełniający układ drogowy oparty na pozostałych drogach wojewódzkich i gminnych, realizujący powiązania lokalne jednostek osadniczych i produkcyjno-usługowych gminy; szer. w liniach rozgraniczających 15,0 m:

- droga wojewódzka nr 103 Rzeczyca - Płociczno,

- droga wojewódzka nr 104 Tuczno - Martew,

- droga wojewódzka nr 114 Marcinkowice - Jamienko,

- droga wojewódzka nr 116 Zdbowo - Rutwica,

- droga wojewódzka nr 118 Tuczno - Strzalin - Zdbowo.

II. KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA:

Postuluje się utrzymanie połączeń wg obowiązującego rozkładu jazdy tj. na trasie Tuczno-Wałcz-Różewo, Człopa-Tuczno-Mirosławiec i lokalnie z Tuczna do Rzeczyca, Strzalin i Martwi.

III. KOMUNIKACJA KOLEJOWA:

Przebieg drugorzędnej linii kolejowej Piła - Stargard Szeciński ze stacjami kolejowymi w Tucznie, Jeziorkach i Krępie Krajeńskiej.

IV. OBSŁUGA KOMUNIKACJI I TRANSPORTU:

Stacje paliw i stacje obsługi motoryzacyjnej (parkingi zorganizowane) mogą być lokalizowane przy istniejących drogach pod warunkiem uzyskania pozytywnej opinii użytkownika drogi i nie pogorszenia warunków środowiska.

Wymienione obiekty nie mogą być lokalizowane w strefach ujęć wodnych i ochrony wód otwartych oraz obszarach objętych ścisłą ochroną przyrody bądź ochroną konserwatorską zabytków.

4. Zagadnienia infrastruktury technicznej.

4.1. Stan istniejący.

4.1.1. Zaopatrzenie w wodę.

Na terenie gminy z wodociągów korzystają prawie wszyscy mieszkańcy. Czynne są ujęcia wody i stacje wodociągowe w Tucznie, Zdbowie, Płocicznie, Rusinowie, Miłogoszczy, Martwi, Jamienku, Marcinkowicach i Rzeczycy. Lubiesz korzysta z wodociągu w Marcinkowicach a Jeziorki Wałeckie z Rzeczycy. Wodociągi zakładowe pracują we wsiach Maczno, Ponikiew, ferma Bytyń, Krępa, Złotowo. Pozostałe wsie: Strzalin, Próchnówko, Nowa Studnica oraz dawny PGR Wrzosa posiadają indywidualne studnie.

4.1.2. Zaopatrzenie w gaz.

Gmina nie posiada zasilania w gaz ziemny. Część gospodarstw korzysta z dostaw gazu propan-butan w butlach.

4.1.3. Zaopatrzenie w ciepło.

Mieszkania zasilane są z lokalnych źródeł ciepła - kotłowni osiedlowych lub indywidualnych palenisk węglowych.

4.1.4. Zasilanie w energię elektryczną.

Gmina obsługiwana jest liniami SN 15 kV z kierunku GPZ Mirosławiec, skąd energia elektryczna, poprzez stacje transformatorowe i sieć niskiego napięcia, doprowadzana jest do poszczególnych odbiorców.

4.1.5. Odprowadzenie ścieków sanitarnych.

Obecnie tylko miasto Tuczn oraz wieś Zdbowo posiadają mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków bytowo-gospodarczych.

4.2. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej.

4.2.1. Zaopatrzenie w wodę.

Pełne pokrycie zapotrzebowania na wodę pitną w gminie nastąpi po wykonaniu modernizacji i rozbudowy istniejących urządzeń i sieci wodociągowych.

Do wsi Strzalin przewiduje się doprowadzenie wody z wodociągu miejskiego w Tuczn.

4.2.2. Zaopatrzenie w gaz.

Strategicznym celem gminy winno być doprowadzenie gazu ziemnego z kierunku Mirosławca. Pozwoli to na podniesienie standardu wyposażenia mieszkań oraz zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego.

4.2.3. Zaopatrzenie w ciepło.

Istniejące węglowe źródła ciepła, po gazyfikacji gminy, należy przedstawić na gaz ziemny.

4.2.4. Zasilanie w energię elektryczną.

Istniejący system elektroenergetyczny należy sukcesywnie rozbudowywać w miarę przyrostu potrzeb.

Strategicznym celem gminy winno być zapewnienie drugostronnego zasilania w energię elektryczną.

4.2.5. Odprowadzenie ścieków sanitarnych.

W związku z niemal całkowitym zwodociągowaniem gminy, w celu poprawienia stanu sanitarnego, należy przystąpić do budowy sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków.

Przewiduje się następujące przedsięwzięcia:

- w Tucznie - całkowite skanalizowanie miasta poprzez sukcesywną rozbudowę systemu lokalizacji złożonego z kolektorów grawitacyjnych i przepompowni ścieków z rurociągami tłoczonymi dla kolejnych zlewni.
- budowę układów kanalizacyjnych z lokalnymi oczyszczalniami ścieków w większych miejscowościach o zwartej zabudowie.

Wskazana jest lokalizacja oczyszczalni we wsiach: Marcinkowice, Płociczno, Jamienko, Lubiesz, Próchnówko, Bytyń, Wrzosa, Strzaliny, Miłogoszcz, Rusinowo, Martew, Rzeczyca, Nowa Studnica i Jezioraki Wałeckie.

Przewiduje się alternatywnie lokalne rozwiązania gospodarki ściekowej za pomocą zagrodowych oczyszczalni ścieków.

W Zdbowie istnieje możliwość rozbudowy sieci kanalizacyjnej z odprowadzeniem ścieków do istniejącej oczyszczalni.

5. Zagadnienia ochrony prawnej dóbr kultury.

5.1. Tereny wiejskie.

Z terenu gminy rejestrem zabytków objęto: 7 kościołów, 2 grodziska, 1 dwór, 1 mauzoleum, 1 figurę, 4 parki pałacowe, 1 ogród dworski, 14 cmentarzy.

Ponadto zaewidencjonowo i objęto ochroną konserwatorską:

Kościóły	- 2
Kapliczki	- 20
krucyfiks na cmentarzu	- 1
dwory	- 6
szkoły	- 4
plebanie	- 1
dzwonnice	- 2
gorzelnie	- 1
spichrze	- 3
obory	- 2
domy mieszkalne	- 94
służbówki	- 1
budynki gospodarcze	- 2
budynek dworca PKP	- 1
kuźnia folwarczna	- 1
budynek urzędu poczty	- 1
budynek gospodarczy folwarku	- 1

Wszystkie wymienione obiekty podlegają ochronie zgodnie z ustawą z 15.02.1962 r. "o ochronie dóbr kultury i o muzeach" (z późniejszymi zmianami).

5.2. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ewidencji.

Gmina Tuczno - obszary wiejskie

1. **Bytyń**
 - grodzisko wyżynne - stan. 1 A-349
2. **Jeziorki Wałeckie**
 - kościół fil. p.w. Podwyższenia Krzyża Św. 1760 r. A- 13
3. **Jamienko**
 - cmentarz katolicki A-686
4. **Lubiesz**
 - kościół fil. - XVIII/XIX w. A- 24
 - cmentarz katolicki A-685
 - cmentarz komunalny A-688
5. **Marcinkowice**
 - kościół paraf. p.w. Św.Katarzyny - XVIII w. A- 26
 - figura Św.Jana Nepomucena A-630
 - cmentarz ewangelicki A-629
 - cmentarz katolicki A-628
 - park pałacowy pocz. XIX w. A-553
6. **Martew**
 - kościół fil. p.w. Wszystkich Św. - XVIII w. A- 27
 - cmentarz katolicki A-680
7. **Mączno**
 - park dworski II poł. XIX w. A-554
8. **Miłogoszcz**
 - cmentarz katolicki A-684
 - cmentarz komunalny A-687
9. **Płociczno**
 - park dworski II poł. XIX w. A-555
10. **Rzeczyca**
 - kościół paraf. (wieża) A- 39
 - grodzisko nizinne - stan. 1 A-350
 - cmentarz komunalny A-678
 - cmentarz katolicki A-679

11. **Rusinowo**
- ogród dworski II poł. XIX w. A-557
 - cmentarz katolicki A-689
12. **Strzalin**
- cmentarz katolicki A-681
 - kościół fil. p.w.Nawiedzenia NMP - XVIII w. A- 33
13. **Wrzosa**
- zespół; - dwór 1861 r. A-540
 - park dworski II poł.XIX w. A-552
14. **Zdbowo**
- mauzoleum pocz. XIX w. A- 59
 - kościół fil. p.w. Św.Józefa 1817 r. A- 60
 - cmentarz katolicki A-682
 - cmentarz katolicki A-683

Jamienko

1. Budynki mieszkalne nr 2, 3, 11, 14, 15, 19, 21, 31, 32.
2. Budynki gospodarcze nr 11, 15.
3. Kapliczka na wprost budynku nr 23.
4. Kapliczka obok budynku nr 2.

Jeziorki

1. Kapliczka w środku wsi.
2. Krucyfiks na cmentarzu.
3. Kościół - 1760 r., ul. Ogrodowa.
4. Budynki mieszkalne nr 4, 41 i bez nr, ul.Świerczewskiego.
5. Budynki mieszkalne nr 2, 8, 20, 21, 25, 27, 29, 31, 32, 33, 35, 53/55, 60, 62.

Krępa

1. Budynek PKP - bez nr.

Lubiesz

1. Kapliczka obok nr 12.
2. Kapliczka na cmentarzu.
3. Kapliczka obok nr 54
4. Kapliczka obok nr 27
5. Budynek Urzędu Poczty.
6. Budynek szkoły nr 53.
7. Budynki mieszkalne nr 8, 11, 12, 14, 16, 19/20, 21, 22, 35, 37, 41, 46, 54.

Nowa Studnica

1. Budynek dawnej szkoły
2. Dwór Nr 8 (Ośrodek K.W.K. "Żary")
3. Budynek gospodarczy folwarku
4. Budynki mieszkalne nr 5, 17, 20.

Marcinkowice

1. Kapliczka na cmentarzu.
2. Kapliczka przy kościele - 1871 r.
3. Plebania.
4. Budynek gorzelni - zespół folwarku.
5. Budynki mieszkalne nr 10, 41, 42.
6. Dwór nr 79.
7. Kuźnia folwarczna.
8. Spichrz folwarczny.
9. Obora folwarczna.

Martew

1. Budynek szkoły.
2. Dzwonnica przy kościele.
3. Kapliczka przy drodze Martew - Tuczo.
4. Kapliczka w środku wsi.
5. Budynki mieszkalne nr 1, 7, 9, 21.

Miłogoszcz

1. Budynek dawnej szkoły.
2. Kościół p.w. Św.Trójcy - 1846.
3. Dzwonnica przy kościele.
4. Spichrz 1840 - 1850.
5. Kapliczka przy drodze do Tuczo.
6. Kapliczka przy drodze do Trzcianki.

Płociczno

1. Dwór nr 13.
2. Budynek mieszkalny nr 1/2 (dawny czworak), 17.

Próchnówko

1. Budynki mieszkalne nr 3, 4, 5, 11.

Rusinowo

1. Budynki mieszkalne nr 1, 6, 12, 14, 22.

Rzeczyca

1. Kapliczka przy drodze do Wrzosów.
2. Kapliczka obok do nr 18.
3. ul. Mickiewicza - budynki mieszkalne nr 2, 3, 7, 8, 14/15, 16/17.
4. ul. 1 Maja - budynki mieszkalne nr 5, 7, 10, 12, 16, 28, 39, 40.
5. ul. Szkolna - budynki mieszkalne nr 1/2, 3, 15, 17, 18.
6. ul. Polna - budynki mieszkalne nr 5/6.

Strzalin

1. Budynki mieszkalne nr 5, 7, 9, 10, 15, 19, 20, 29, 32, 33, 34.
2. Kapliczka w środku wsi.
3. Kapliczka przy drodze na Zdbowo.
4. Kapliczka przy drodze na Wisielczą Górę.

Wrzosa

1. Dwór
2. Służbówka nr 2 - 3
3. Spichrz nr 1
4. Obory (PGR).

Bytyń

1. Dwór (PGR)

Mączno

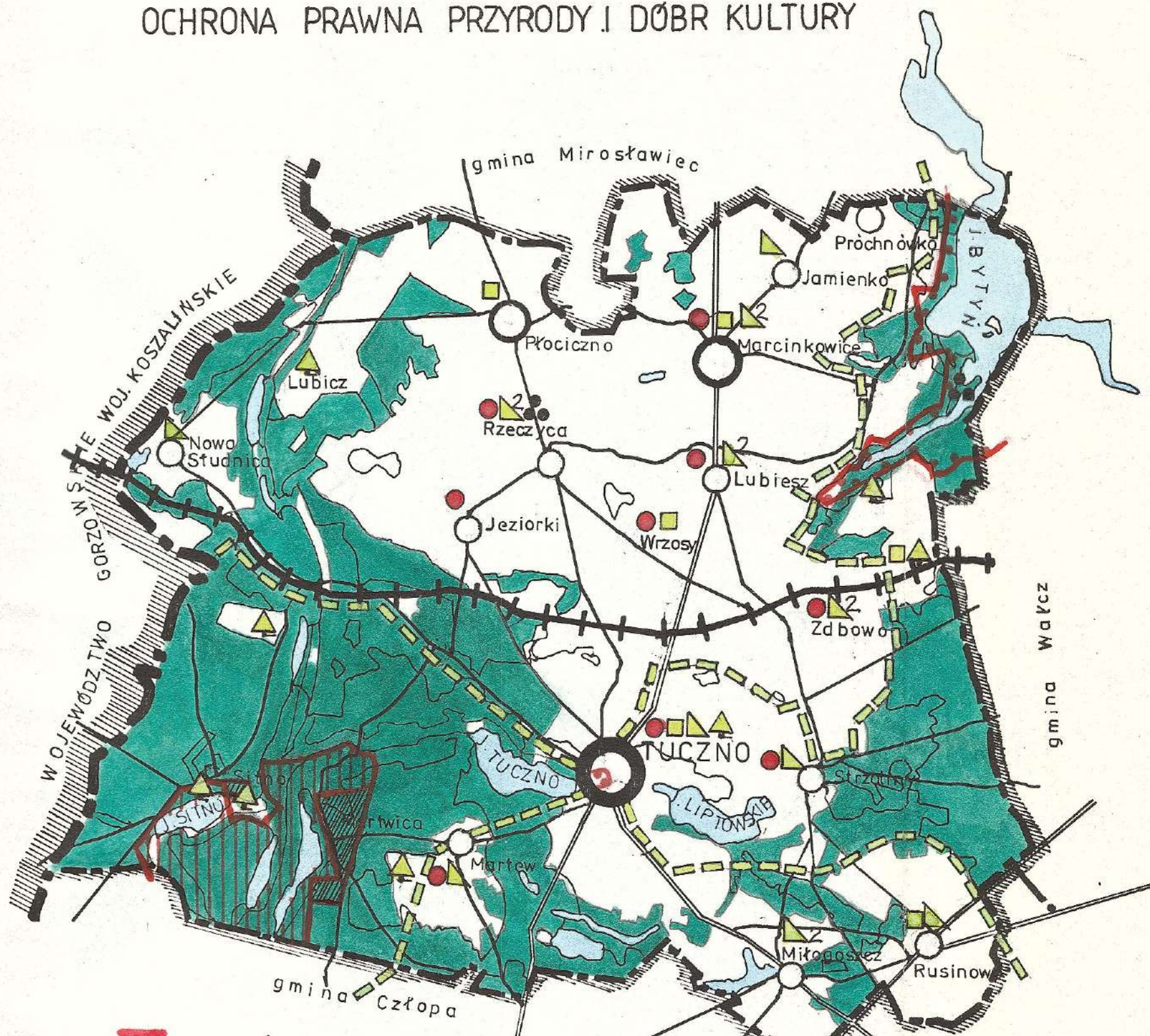
1. Dwór nr 1 (PGR)

Zdbowo

1. Budynek mieszkalny nr 8
2. Kapliczka przy drodze do Strzalin - 1860 r.
3. Kapliczka przy drodze do Tuczna.

GMINA TUCZNO

OCHRONA PRAWNA PRZYRODY I DÓBR KULTURY

- DRAWIEŃSKI PARK NARODOWY
- REZERWATY PRZYRODY
- POMNIKI PRZYRODY
- ZABYTKOWE PARKI
- ZABYTKOWE
- ZABYTKOWE CMENTARZE
- OBIEKTY ZABYTKOWE
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE
- OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- POWIĘKSZENIE DRAWIEŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

SKALA 1:100 000

5.3. Miasto Tuczo - wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

1. Zamek - XVI w.	A- 47
2. Kościół paraf. p.w. NMP 1660 r.	A- 48
3. Park zamkowy - II ćw. XIX w.	A-556
4. Układ Starego Miasta	A-599
5. Kapliczka przy szosie do Człopy	A-694
6. Cmentarz katolicki ul. Moniuszki	A-692
7. Cmentarz komunalny ul. Gdańska	A-693
8. Cmentarz żydowski	A-695
9. Cmentarz choleryczny ul. Zamkowa	A-696

Poza w/w na terenie miasta objęto ochroną:

Budynki mieszkalne	- 40 szt.
Kapliczki	- 4
Bramy ogrodzenia	- 2
Figury	- 1
Młyn	- 1
Plebania	- 1
Kaplica cmentarna	- 1
Budynki szkoły	- 3
Budynek banku	- 1
Budynek urzędu	- 1
Budynek apteki	- 1
Budynek biblioteki	- 1
Budynek remizy	- 1
Budynek PZW	- 1
Budynek Zakładu Weterynarii	- 1

Obiekty wnioskowane do wpisania do rejestru zabytków:

1. Zespół stodoły (13 obiektów) ul. Leśna
2. Dom mieszkalny - ul. Świerczewskiego 15
3. Budynek szkoły - ul. Pocztowa 1, 3
4. Budynek straży pożarnej - ul. Pocztowa 4
5. Dom - ul. Wolności 22

Wydział Kultury i Dziedzictwa
Krajoznictwa i Turystyki
ul. Wolności 22
15-001 Tuczo

15.01.2015 r.

5.3. Miasto Tuczo - wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

1. Zamek - XVI w.	A- 47
2. Kościół paraf. p.w. NMP 1660 r.	A- 48
3. Park zamkowy - II ów. XIX w.	A-556
4. Układ Starego Miasta	A-599
5. Kapliczka przy szosie do Człopy	A-694
6. Cmentarz katolicki ul. Moniuszki	A-692
7. Cmentarz komunalny ul. Gdańska	A-693
8. Cmentarz żydowski	A-695
9. Cmentarz choleryczny ul. Zamkowa	A-696

Poza w/w na terenie miasta objęto ochroną:

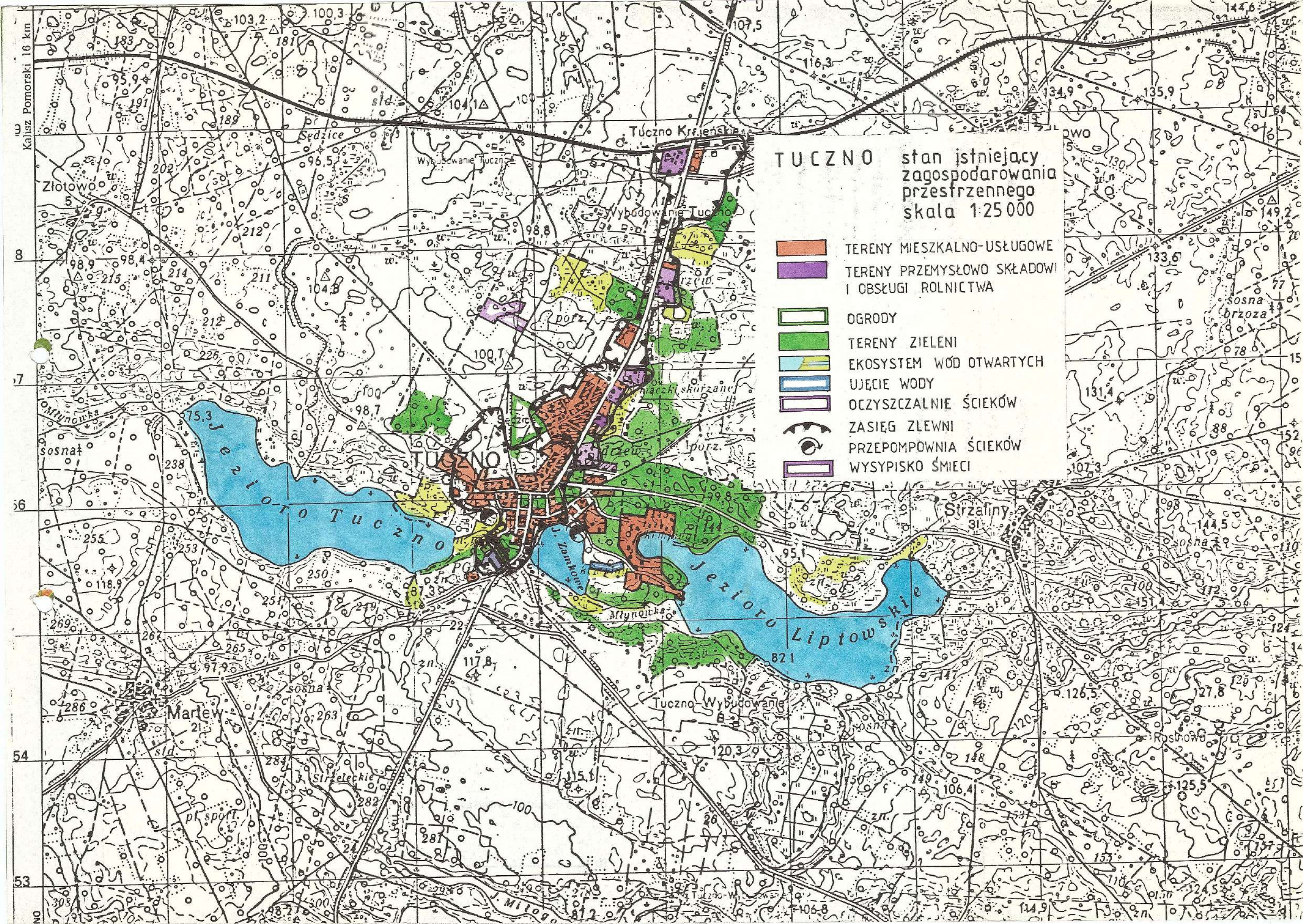
Budynki mieszkalne	- 40 szt.
Kapliczki	- 4
Bramy ogrodzenia	- 2
Figury	- 1
Młyn	- 1
Plebania	- 1
Kaplica omentarna	- 1
Budynki szkoły	- 3
Budynek banku	- 1
Budynek urzędu	- 1
Budynek apteki	- 1
Budynek biblioteki	- 1
Budynek remizy	- 1
Budynek PZW	- 1
Budynek Zakładu Weterynarii	- 1

Obiekty wnioskowane do wpisania do rejestru zabytków:

1. Zespół stodoły (13 obiektów) ul. Leśna
2. Dom mieszkalny - ul. Świerczewskiego 15
3. Budynek szkoły - ul. Pocztowa 1, 3
4. Budynek straży pożarnej - ul. Pocztowa 4
5. Dom - ul. Wolności 22

Obiekty objęte ochroną Konserwatora Zabytków nie wpisane do rejestru zabytków:

1. Brama cmentarza przykościelnego
2. Dom mieszkalny Zakład Weterynarii - ul. Wolności 69
3. Młyn ul. Młyńska 12
4. Figura Św. Jonasza przy drodze do Miłogoszczy
5. Kapliczka przy drodze do Człopy na wzgórzu Św. Jerzego
6. Kapliczka ul. Klasztorna
7. Budynek szkoły podstawowej ul. 1 Maja
8. Budynek kaplicy - cmentarz przykościelny
9. Budynek plebanii ul. Moniuszki
10. Kapliczka ul. Wolności
11. Kapliczka ul. Zamkowa (wzgórze)
12. Brama - ogrodzenie pałacu Wedlów
13. Budynek banku - ul. Wolności 31
14. Budynek Urzędu Gminy - ul. Wolności 6
15. Budynek Apteki ul. Wolności
16. Budynek szkoły podstawowej ul. Pocztowa
- 17. Budynek biblioteki ul. Wolności 12/14
18. Budynek b. m-ru (PZW) ul. Wolności
19. Budynek szkoły podstawowej ul. Pocztowa
20. Budynek remizy ul. Pocztowa
21. ul. Fabryczna - dom nr 1
22. ul. Klasztorna - dom nr 2, 11
23. ul. M.Konopnickiej - dom nr 43
24. ul. Mickiewicza - dom nr 17, 21, 22/24
25. ul. 1 Maja - dom nr 3, 5, 7, 11, 12, 17, 18
26. ul. Pocztowa - dom - bez numeru
27. ul. Ogrodowa - dom nr 7, 9/11
28. ul. Podgórna - dom nr 3, 4, 5
29. ul. Świerczewskiego - dom nr 1, 3, 6, 9, 10, 11, 15, 18/20, 31
30. ul. Wolności - dom nr 1, 3, 5, 6, 9, 10, 16, 28, 41
31. ul. Zamkowa - dom nr 3, 6.

Kalisz Pomorski 16 km

TUCZNO stan istniejący
zagospodarowania
przestrzennego
skala 1:25 000

- TERENY MIESZKALNO-USŁUGOWE
- TERENY PRZEMYSŁOWO SKŁADOWE
I OBSŁUGI ROLNICTWA
- OGRODY
- TERENY ZIELENI
- EKOSYSTEM WÓD OTWARTYCH
- UJĘCIE WODY
- OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW
- ZASIĘG ZLEWNI
- PRZEPOMPOWNIA ŚCIEKÓW
- WYSYPISKO ŚMIECI

8

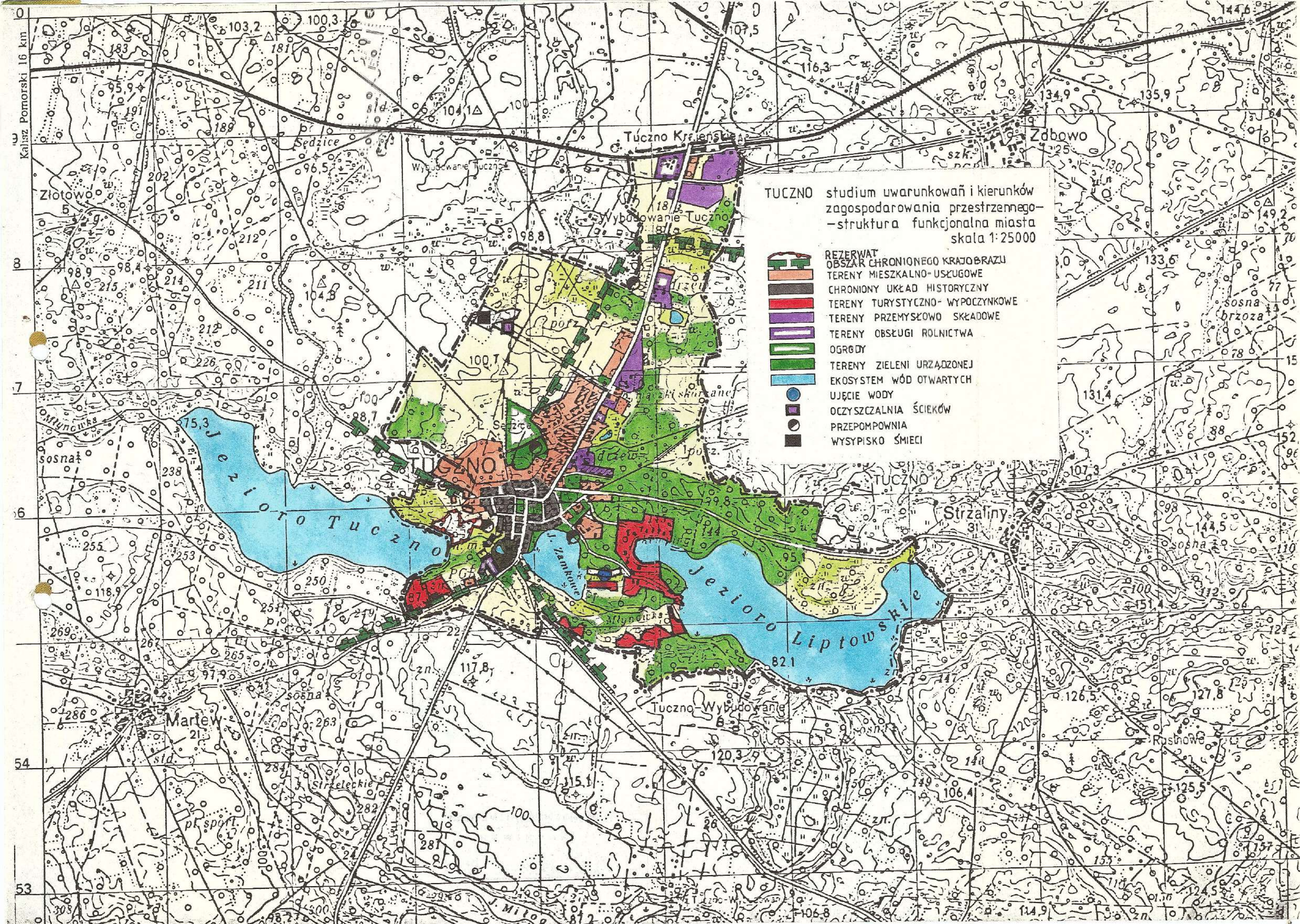
7

56

54

53

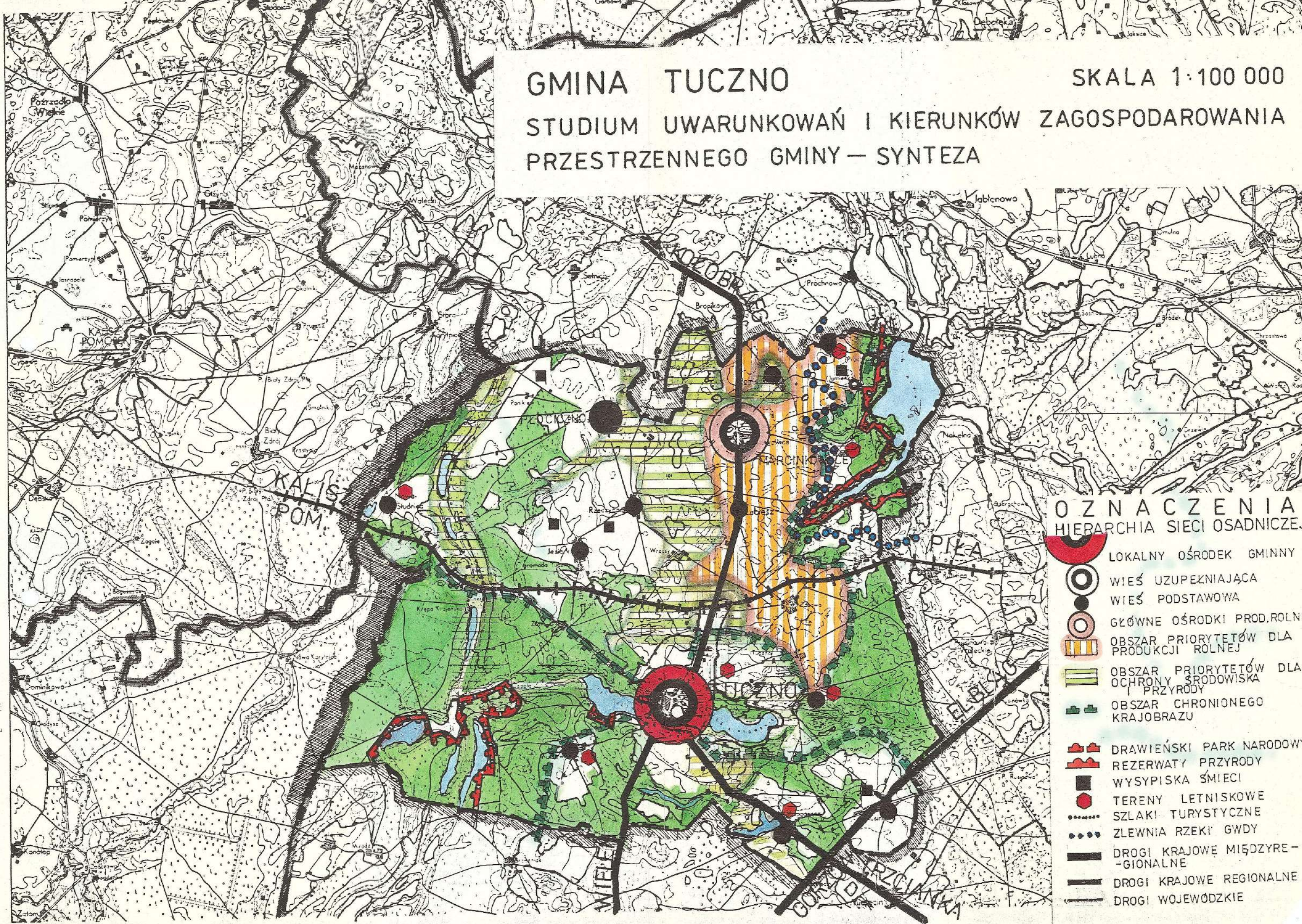
NO

GMINA TUCZNO

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY – SYNTEZA

SKALA 1:100 000

OZNACZENIA HIERARCHIA SIECI OSADNICZEJ

- LOKALNY OŚRODEK GMINNY
- WIEŚ UZUPEŁNIAJĄCA
- WIEŚ PODSTAWOWA
- GŁÓWNE OŚRODKI PROD. ROLNEJ
- OBSZAR PRIORYTETÓW DLA PRODUKCJI ROLNEJ
- OBSZAR PRIORYTETÓW DLA OCHRONY ŚRODOWISKA I PRZYRODY
- OBSZAR CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- DRAWIEŃSKI PARK NARODOWY
- REZERWATY PRZYRODY
- WYSYPISKA ŚMIECI
- TERENY LETNISKOWE
- SZLAKI TURYSTYCZNE
- ZLEWNIA RZEKI GWDY
- DROGI KRAJOWE MIĘDZYRE-GIONALNE
- DROGI KRAJOWE REGIONALNE
- DROGI WOJEWÓDZKIE

6. Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy.

6.1. Możliwości rozwoju przestrzennego.

Podstawą rozwoju gminy winien być lokalny rozwój rolnictwa z umocnieniem ośrodka obsługi rolnictwa oraz gminnego ośrodka obsługi ludności i turystyki.

Miasto Tuczo mimo barier fizjograficznych i ograniczeń konserwatorskich posiada dobre warunki do rozwoju na bazie istniejącego zainwestowania i rozmieszczenia istniejących funkcji oraz istniejącego układu komunikacji.

Posiada jeden północny kierunek rozwojowy.

Wszystkie wsie na obszarze gminy charakteryzują się zwartą zabudową, większość posiada wodociąg i zadawalające połączenia komunikacyjne z siedzibą gminy. Każda wieś ma możliwość dalszego rozwoju w obrębie istniejącej zabudowy. Ograniczenia rozwojowe wynikają głównie z ochrony gruntów rolnych wysokich klas i niepełnego uzbrojenia.

We władaniu dawnych PGRów było 35,95 % ogólnej powierzchni gminy. Zasoby materialne po PGRach przejęła Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa. Na bazie istniejących budynków można odtworzyć funkcje obsługi rolnictwa, hodowlę lub przeznaczyć zespół budynków pod nieuciążliwe funkcje produkcyjne, składowe, usługowe (np. przetwórstwo rolno-spożywcze, magazyny, hurtownie itp.).

Teren zabudowany po Państwowych Gospodarstwach Rolnych wymaga przekształceń.

6.2. Zagospodarowanie przestrzenne gminy.

Na obszarze gminy szczególną ochroną poza Drawieńskim Parkiem Narodowym i rezerwatami przyrody objęto obszar ekosystemu wód otwartych. Obszar ten rozciąga się:

- na zachodzie wzdłuż rzeki Płocicznej z jeziorami Lubicz, Lubicz Mały i Krępa,
- w północno-środkowej części gminy ekosystem wód otwartych z jeziorami Marcinkowskim, Rzeczyckim i Wilk,
- w południowej części gminy z jeziorem Miłogoszcz.

W/w obszar przylega do systemu obszaru chronionego krajobrazu "Puszczy nad Drawą" i "Pojezierza Wałeckiego".

Pozostałą część gminy stanowi obszar produkcji rolnej.

Priorytetem w zagospodarowaniu przestrzennym winna być ochrona środowiska przyrodniczego i ochrony zasobów przyrody w tym wód przed zanieczyszczeniami.

Przestawienie gospodarki rolnej i leśnej na produkcję zgodną z naturalnymi warunkami środowiskowymi.

Głównym celem jest jakość życia człowieka w harmonii z przyrodą. Czynna ochrona przyrody sprzyja ujawnieniu niewykorzystanych dotąd zasobów przyrodniczych istniejących w gminie, które mogą być wykorzystywane np. dla biznesu turystycznego, rozwoju funkcji uzdrowiskowej. Umocni się rola ponadregionalna gminy w zakresie ochrony przyrody.

W rolniczej przestrzeni produkcyjnej można wyodrębnić:

- obszar o zwartych kompleksach gleb o najwyższej bonitacji - jest to rejon wsi Marcinkowice, Zdbowo, Jamienko predysponowany do intensywnej produkcji rolnej z ośrodkiem obsługi rolnictwa wsią Marcinkowice.

Z obszaru tego można wydzielić:

- tereny rolne bez prawa zabudowy,
- tereny położone w zlewni Gwdy nad jez. Bytyń, gdzie preferuje się rolnictwo ekologiczne.

W rejonie tym (północno-wschodnim) winno się przywrócić w ramach restrukturyzacji terenu po PGRach funkcję usługowo-gospodarczą gminy (obsługę rolnictwa, przemysł rolno-spożywczy).

Elementem aktywizującym gminę mógłby być rozwój funkcji turystycznej. Centrum obsługi ruchu turystycznego byłoby miasto Tuczo.

Obszar o funkcji turystycznej to:

- rejon miasta z jeziorami Tuczo, Zamkowe i Liptowskie oraz wsiami o funkcji turystycznej: Strzalin i Martew
- rejon wsi Nowa Studnica w zachodniej części gminy z jeziorami Lubicz i Lubicz Mały
- obszar o funkcji turystycznej z ograniczeniami to rejon jeziora Bytyń.

Rozwój miasta Tuczo winen być oparty na rozwoju jakościowym.

Służyć ma temu całkowite skanalizowanie miasta jak również jego drugostronne zasilenie w energię elektryczną. Istotnym celem dla rozwoju miasta i gminy jest doprowadzenie gazu.

Główną funkcją miasta jest obsługa ludności miasta i gminy oraz ruchu turystycznego.

Wymaga to budowy: szkoły, domu kultury, przychodni zdrowia, gastronomii, bazy hotelowej.

Dla zapewnienia możliwości obsługi rolnictwa należy dążyć do odbudowy bazy.

Poprawa jakości życia mieszkańców wymaga zabezpieczenia nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, usługową, miejsca pracy i wypoczynku.

7. Wytyczne dotyczące sporządzenia planów miejscowych.

7.1. Obszary wiejskie.

Rozwój przestrzenny gminy może być prowadzony zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.

Obszary wiejskie nie wymagają wyznaczenia terenu pod funkcje publiczne ponadlokalne.

Sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wymagać będzie fakt przystąpienia do uzbrojenia wsi w sieć wodociagową lub kanalizację sanitarną.

Realizację w/w uzbrojenia przewiduje się we wsi Martew, Nowa Studnica, Marcinkowice.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego muszą być sporządzone dla wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej, letniskowej, terenów turystyczno-wypoczynkowych i terenów zabudowanych po Państwowych Gospodarstwach Rolnych we wsiach: Jeziorki Wałeckie, Lubiesz, Marcinkowice, Miłogoszcz, Martew, Nowa Studnica, Płociczno, Próchnówko, Rzeczyca, Strzalin.

7.2. Miasto Tuczo.

Dla miasta ze względu na istniejące uwarunkowania wymagane będzie sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla:

- obszaru objętego strefą ochrony konserwatorskiej obejmującą centrum miasta,
- dla terenów rozwojowych miasta:
 - rejon ul. Świerczewskiego - Zamkowej
 - rejon ul. Kwiatowej - Zamkowej

oraz dla terenów zabudowy pensjonatowej i terenów masowego wypoczynku.

Gmina Tuczo

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

S Y N T E Z A

Liczba ludności (stan 1993 r.) 5.136 osób

w tym miasto 1.871 osób

Powierzchnia 249,9 km²

w tym miasto 9,3 km²

Cechy charakterystyczne uwarunkowań gminy Tuczo w woj. pilskim

Pod względem wielkości i gęstości zaludnienia gmina Tuczo stanowi średnią statystyczną na tle 37 jednostek miejsko-gminnych województwa pilskiego. Pod względem udziału użytków rolnych (42,84 % jej ogólnej powierzchni) na 15 miejscu oraz gruntów ornych (36,5 %) w ogólnej powierzchni gminy na 14 miejscu, ale pod względem wskaźnika jakości gleb i ogólnego wskaźnika jakości przestrzeni produkcyjnej zajmuje 11 miejsce.

Należy do gmin o wysokim wskaźniku zalesienia (45,18 % ogólnej powierzchni) - 7 miejsce.

Gminę charakteryzuje bogata sieć wód powierzchniowych (5,34 % powierzchni ogólnej).

Kierunki zagospodarowania przestrzennego

Gmina Tuczo posiada historycznie ukształtowaną funkcję rolniczą.

Z głównym ośrodkiem obsługi ludności i rolnictwa w mieście Tuczo.

Przemiany ustrojowe jakie nastąpiły w kraju wpłynęły na obraz gospodarczy gminy. Zasoby materialne po sektorze uspołecznionym wymagają przekształcenia dawnych ośrodków produkcji i urządzeń obsługi rolnictwa.

Pod względem przestrzennym ludność gminy rozmieszczona jest w 20 jednostkach osadniczych i 13 sołectwach.

Wszystkie jednostki osadnicze charakteryzuje zwarta zabudowa.

W hierarchii sieci osadniczej można wyróżnić miasto Tuczo

- lokalny ośrodek gminny

wieś Marcinkowice

- wieś uzupełniająca

wieś Płociczno

- wieś podstawowa

pozostałe wsie - elementarne.

Analiza uwarunkowań przyrodniczo-przestrzennych pozwala postawić tezę o jednorodnych możliwościach rozwoju gminy.

Podstawą rozwoju może być lokalny rozwój rolnictwa z umocnieniem ośrodka obsługi rolnictwa (wsi Marcinkowice) i ośrodka obsługi ludności i turystyki miasta Tuczna.

Ochronie powinny podlegać poza Drawieńskim Parkiem Narodowym, rezerwatami przyrody, obszarem ochrony krajobrazu, również ekosystemem wód otwartych z dolinami rzek i jeziorami.

Na w/w obszarach priorytetem winna być ochrona wód przed zanieczyszczeniami. Na obszarach tych należy wprowadzić ograniczenia dla rozwoju osadnictwa.

Pozostały obszar gminy stanowi obszar produkcji rolnej.

W przestrzeni produkcji rolnej wyodrębnia się obszar o kompleksach o najwyższej bonitacji - jest to rejon wsi Marcinkowice, Jamienko, Zdbowo predysponowany do intensywnej produkcji rolnej z ośrodkiem obsługi rolnictwa wsią Marcinkowice gdzie winien być lokowany przyrost funkcji usługowych gminy.

Rozwój miasta to głównie rozwój jakościowy z uwzględnieniem funkcji usługowych.

Dla zapewnienia możliwości wypoczynku wyznacza się wsie gdzie lokalizowana byłaby zabudowa letniskowa i tereny masowego wypoczynku: Nowa Studnica, Strzalin, Martew, Próchnówko oraz miasto Tuczno.

Prawna ochrona przyrody i dóbr kultury

Ochrona krajobrazu.

Południowo-zachodnia część gminy i rejon jezior: Tuczo i Liptowskie wchodzi w skład obszarów chronionego krajobrazu "Puszcza nad Drawą", wschodni fragment gminy na wschód od Strzalin, Mączna i Jamienka wchodzi w skład obszarów chronionego krajobrazu "Pojezierze Wałeckie". Dla obszarów tych obowiązują ustalenia Uchwały Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w woj. pilskim.

Konserwatorska ochrona przyrody.

Drawieński Park Narodowy - obejmuje południowo-zachodnią część gminy (rejon jezior: Sitno, Płociczno, Martew). Powierzchnia parku narodowego w gminie Tuczo wynosi 976,16 ha. Szczegółowe zasady ochrony tego obszaru określa Rozporządzenia Rady Ministrów o ustanowieniu Drawieńskiego Parku Narodowego z dnia 10.04.1990 r.

Rezerваты przyrody

- a/ Rezerwat krajobrazowy "Wielki Bytyń" (w gminie Tuczo położona jest jego południowo-zachodnia część).
- b/ Rezerwat torfowiskowy "Mszary Tuczyńskie".
Projektowany jest florystyczny rezerwat przyrody "Leśne Źródła".

Pomniki przyrody

- 1/ 2 dęby szypułkowe (obwody: 3,80 i 3,15 m) w Tuczo nad j. Tuczo.
- 2/ 1 dąb szypułkowy (obwód: 4,40 m) w Martwi - 100 m od skrzyżowania Człopa - Jelenie.
- 3/ 3 dęby szypułkowe (obwody: 4,84 m, 6,70 m, 6,80 m) oddz. 243 b, Leśnictwa Krępa, Obr. Tuczo przy J. Sitno.
- 4/ 11 pozrastanych buków (o obw. 0,30 - 2,50 m) oddz. 41 b, Leśnictwo Rutwica, Obr. Strzalin.
- 5/ grupa drzew w parku (1 dąb - 4,13 m; 1 lipa - 2,30; 2 klony 2,96 i 3,37 m; 1 świerk - 3,0 m; 1 modrzew - 2,85 m) Krępa Krajeńska - park.
- 6/ 3 dęby (obwody: 3,70 m; 4,20 m; 4,70 m) oddz. 33 a, Leśnictwo Studnica, Obr. Tuczo przy Jez. Lubicz.

- 7/ 1 jałowiec pospolity (obw. 0,65 m) oddz. 15 p, Leśnictwo Studnica, Obr. Tuczno przy Kanale Ponikiew.
- 8/ 4 dęby w oddz. 244 d w Leśnictwie Krępa, obr. Tuczno.
- 9/ Szpaler 36 buków przy drodze Zdbowo - Rutwica.
- 10/ 3 czereśnie (obwody: 1,80 m; 2,00 m; 2,40 m) przy drodze Zdbowo - Rutwica obok oddziału 579, Leśnictwa Rutwica, obrębu Strzalin.
- 11/ Buk (obw. 333 cm, wys. 16 m) Nr rej.619; położony w Nadleśnictwie Tuczno, L-ctwo Złotowo, oddz. 129 h.

Cmentarze zabytkowe

1. Jamienko - cmentarz katolicki - nr rej.A-686/90
2. Lubiesz - cmentarz komunalny - nr rej.A-688/90
3. Lubiesz - cmentarz katolicki przykościelny - nr rej.A-685/90
4. Marcinkowice - cmentarz ewangelicki nr rej.A-629/89
5. Marcinkowice - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-628/90
6. Martew - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-680/90
7. Miłogoszcz - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-684/90
8. Miłogoszcz - cmentarz komunalny nr rej.A-687/90
9. Rusinowo - cmentarz katolicki nr rej.A-689/90
10. Rzeczyca - cmentarz komunalny nr rej.A-678/90
11. Rzeczyca - cmentarz katolicki nr rej.A-679/90
12. Studnica - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-681/90
13. Tuczno - cmentarz żydowski nr rej.A-695/90
14. Tuczno - cmentarz choleryczny nr rej.A-696/90
15. Tuczno - cmentarz komunalny nr rej.A-693/90
16. Tuczno - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-692/90
17. Zdbowo - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-682/90
18. Zdbowo - cmentarz katolicki nr rej.A-683/90
19. Strzalin - cmentarz katolicki przykościelny nr rej.A-681/90.

Parki zabytkowe

1. Marcinkowice - park pałacowy nr rej.A-553 z 28.09.1987 r.
2. Mączno - park dworski nr rej.A-554 z 28.09.1987 r.
3. Rusinowo - ogród dworski nr rej.A-557 z 29.09.1987 r.
4. Płociczno - park nr rej.A-555 z 28.09.1987 r.
5. Wrzosa - park nr rej.A-552 z 28.09.1987 r.
6. Tuczno - park nr rej.A-556 z 29.09.1987 r.

Stanowiska archeologiczne

1. Bytyń - grodzisko wyżynne nr rej.A-787/349 z 16.03.1970 r.
2. Rzeczyca - grodzisko nizinne nr rej.A-792/350 z 16.03.1970 r.

Ochrona dóbr kultury

Poza w/w ochronie prawnej podlegają:

Kościóły we wsiach:

Jeziorki Wałeckie, Lubiesz, Marcinkowice, Martew, Rzeczyca, Strzalin, Zdbowo

Dwory w:

Nowej Studnicy, Marcinkowice, Płociczno, Wrzosa, Bytyń, Mączno

W mieście do zabytków należą:

Zamek, Układ Starego Miasta, Kapliczka.

Ponadto na terenie miasta ochroną objęto:

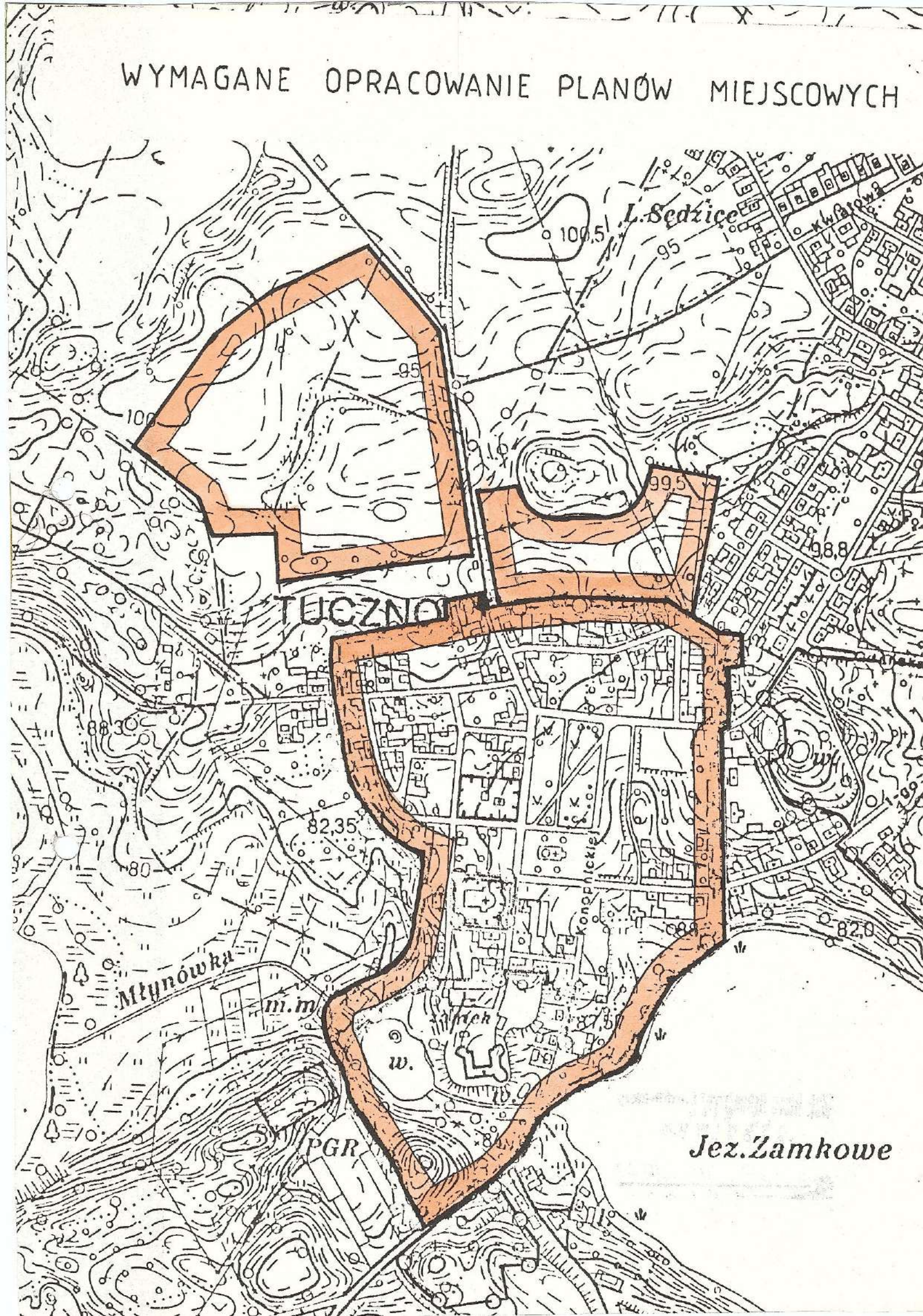
40 budynków mieszkalnych, kapliczki-4, bramy ogrodzenia-2, figury-1, młyn, plebania - 1, kaplica omentarna - 1, budynki szkoły - 3, budynki banku, urzędu, apteki, biblioteki, remizy, PZW, Zakładu Weterynarii.

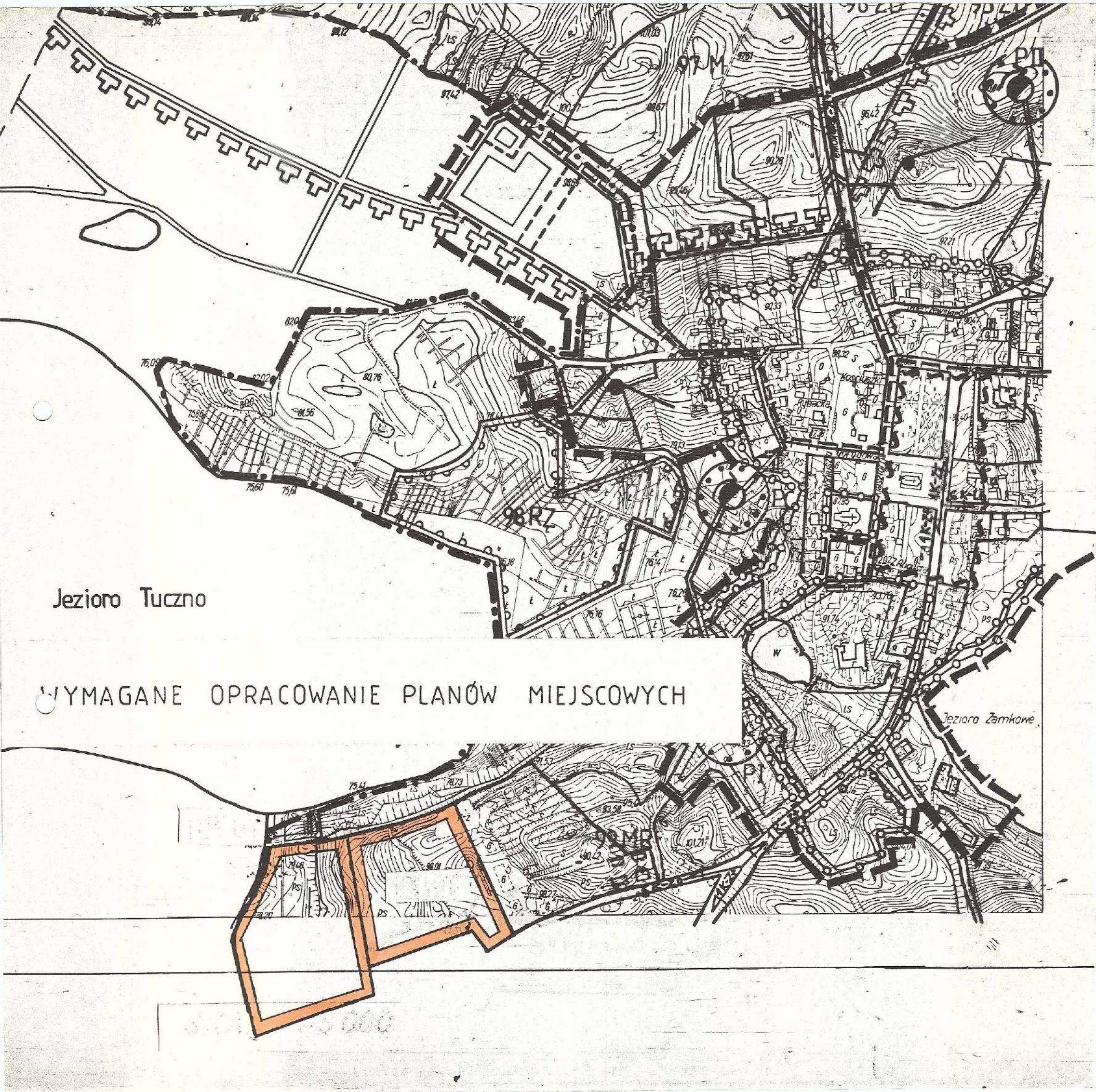
Opracowanie planów miejscowych

W celu prowadzenia prawidłowej gospodarki przestrzennej oraz ze względu na istniejące uwarunkowania sporządzania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego wymagają obszary:

- centrum miasta Tuczna - obejmujące zabytkowy układ urbanistyczny,
- tereny rozwojowe miasta Tuczna rejon ulic Świerczewskiego - Zamkowej; Kwiatowej - Zamkowej,
- tereny letniskowe we wsi: Nowa Studnica, Próchnówko, Strzalin, Martew i w mieście Tucznie,
- tereny zabudowy mieszkaniowej we wsi: Marcinkowice, Rzeczyca, Płociczno, Lubiesz, Jeziorki Wałeckie.

WYMAGANE OPRACOWANIE PLANÓW MIEJSCOWYCH

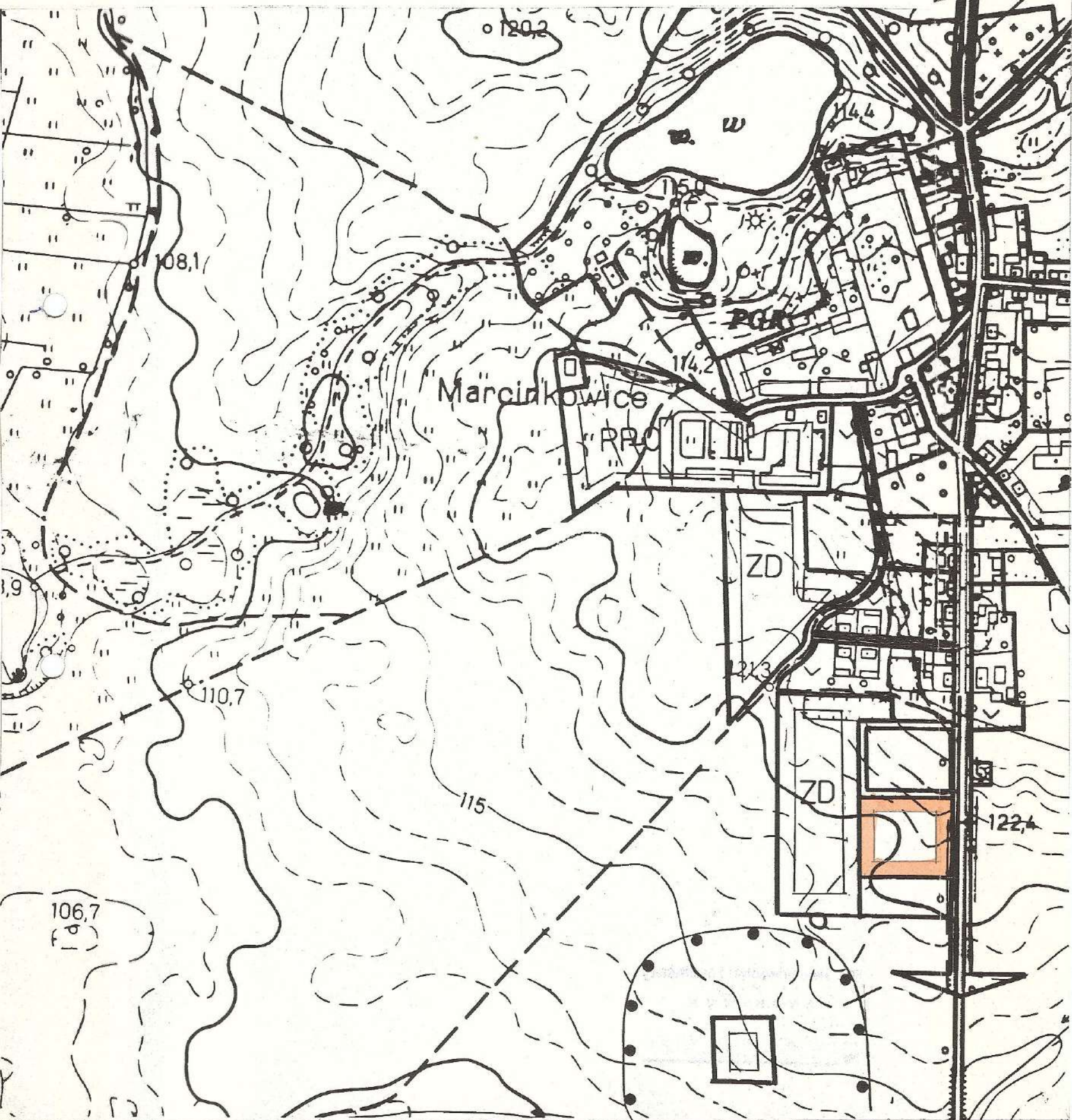

Jeziro Tuczo

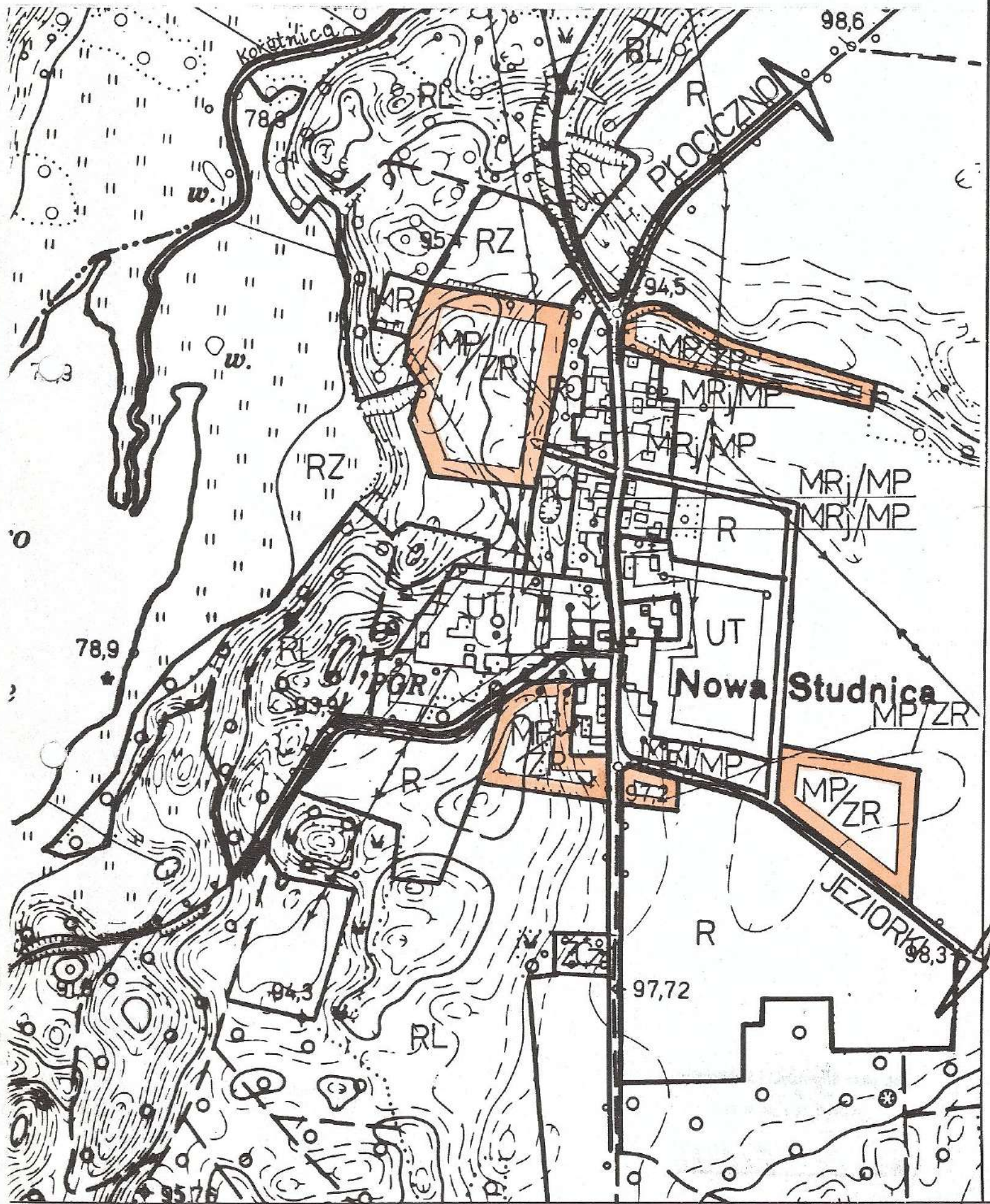
WYMAGANE OPRACOWANIE PLANÓW MIEJSCOWYCH

Jeziro Zamkowe

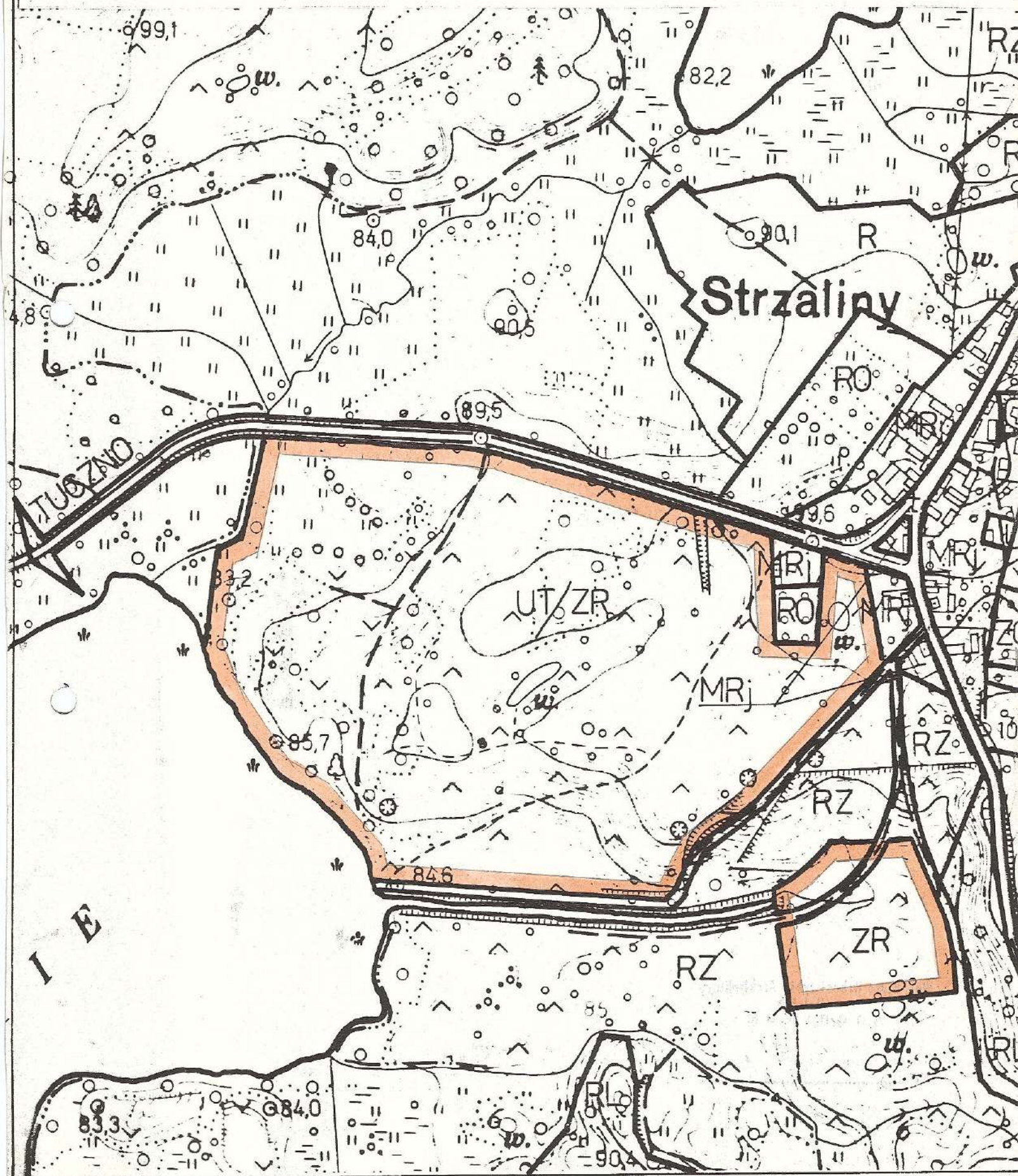
WYMAGANE OPRACOWANIE PLANÓW MIEJSCOWYCH

WYMAGANE OPRACOWANIE PLANÓW MIEJSCOWYCH

WYMAGANE OPRACOWANIE PLANÓW MIEJSCOWYCH

WYMAGANE OPRACOWANIE PLANÓW MIEJSCOWYCH

